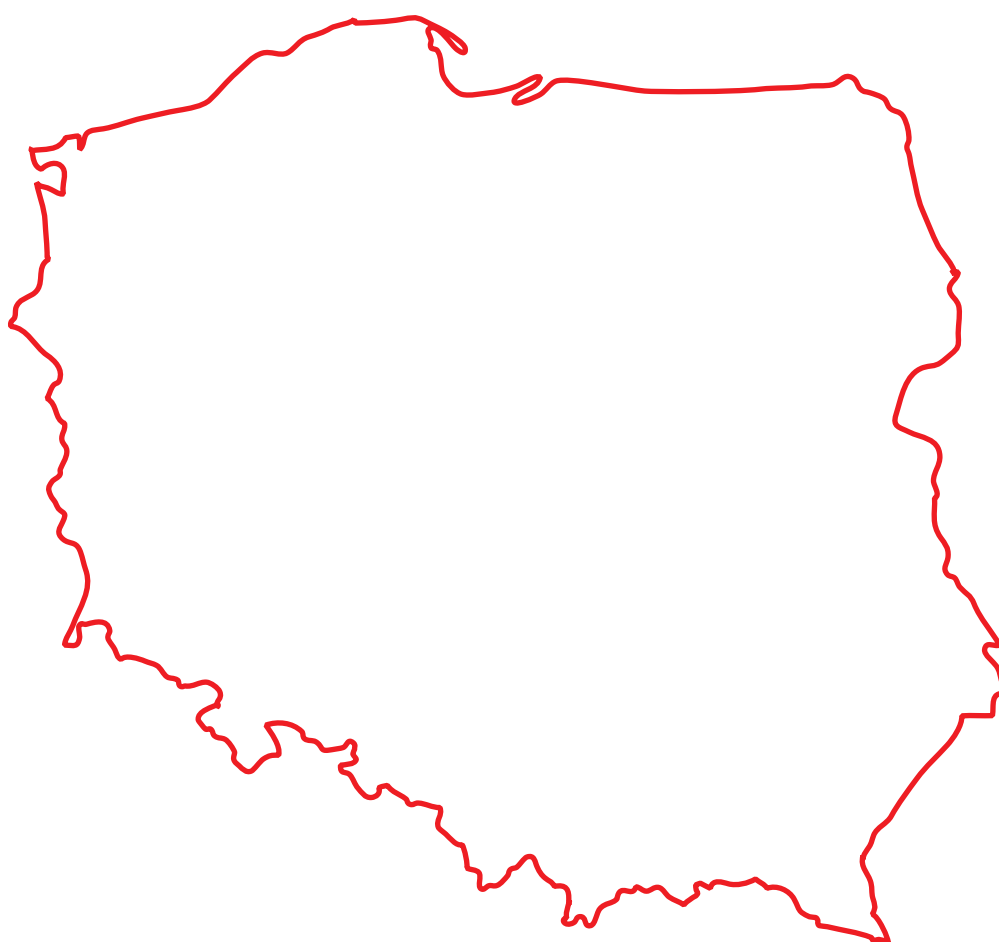

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

BEDÝNKY PŘÍBĚHŮ POLSKO

METODICKÉ A PRACOVNÍ LISTY
děti 4–6 let

Jak pracovat s metodickými materiály k multikulturní výchově?

Dostávají se Vám do ruky materiály zaměřené na Polsko, které obsahují metodické listy pro pedagogy a pracovní listy určené žákům.

Materiály jsou zpracované jako inspirace pro práci s dětmi v rámci průřezového tématu multikulturní výchova. Mají sloužit jako odrazový můstek, jelikož při přímém kontaktu s dětmi předáváme své zkušenosti, názory a každý z nás má vlastní postoj a přístup k výuce. Proto při práci s metodikou můžeme volit a upravovat aktivity a témata, která nás zajímají a jsou vhodná pro konkrétní skupinu dětí, se kterou právě pracujeme. Časová dotace u aktivit je také orientační a je třeba ji vždy zvážit a přizpůsobit konkrétní skupině dětí.

Metodické materiály obsahují několik částí. Kultura a jazyk konkrétních zemí jsou dětem přiblíženy pomocí pohádek, které pomáhají poznat osobitost země, a představují tak důležitý pramen k pochopení identity lidí, kteří z ní pocházejí. Dále jsou v metodice informace o dané zemi v blocích: Geografie a základní údaje, Fauna, flora a podnebí, Jazyk a obyvatelstvo, Tradice a řemesla.

V každém bloku najdeme nejen pracovní listy, pohybové a výtvarné činnosti, ale i hudební a divadelní aktivity, experimenty, výzkumy, jazykové hry, audionahrávky a video ukázky, odkazy na tipy a zajímavosti. Tyto aktivity jsou představeny s využitím různých výukových metod a strategií, například: hra, zážitková metoda, prezentace, výklad, diskuse, čtení, skupinová, párová a samostatná práce, pozorování, projektové vyučování, brainstorming, poslech a imitace atd.

Je to určitý návod, jak s konkrétní zemí pracovat, ale není nutné se snažit zařadit do výuky všechny aktivity a striktně dodržovat všechny postupy a instrukce. Metodika funguje jako celek, ale také ji můžeme rozdělit na jednotlivé části a pracovat s nimi zvlášť v průběhu roku.

METODICKÉ LISTY – POHÁDKA

Výukové metody a strategie:	výklad, řízená diskuse, kladení otázek, rozhovor, čtení, skupinová práce, hra, zážitková metoda
Obecné vzdělávací cíle:	poznávání cizí kultury za pomoci pohádky, uvědomění si podobnosti slovanských jazyků, kultivace postřehu a (vizuální) paměti, rozvoj orientace v časové ose, rozvoj jemné motoriky a grafomotoriky, rozvoj samostatného myšlení a úsudku, kooperace
Dílčí cíle dle RVP:	<hr/> <hr/> <hr/>

SKLÁDÁNÍ OBRÁZKŮ S DĚJEM POHÁDKY

Časová dotace:	40 min
Pomůcky:	obrázky s dějem pohádky pro každou skupinu (Příloha 1), pastelky, lepidlo, pás papíru na nalepení, polštářky, audionahrávka nebo text pohádky

Postup:

Aktivita navazuje na předčítání dvojjazyčné pohádky *Wawelský drak, Král Krak a švec Skuba*, jejíž text najdete [ZDE](#). Pohádku si můžete poslechnout v češtině a polštině [na tomto odkazu](#) pod ikonou polské pohádky.

1) Posadíme se s dětmi do kroužku. *Vzpomínáte si na pohádku Wawelský drak, král Krak a švec Skuba? O čem ta pohádka byla? Jak šel děj pohádky za sebou?* Povídáme si s dětmi a společně dáváme příběh dohromady. Chyby v příběhu nekritizujeme, podporujeme spontaneitu a fantazii, děti mohou vymýšlet jinou verzi pohádky. Nakonec se však vrátíme k původnímu příběhu a pohádku společně převyprávíme.

2) Vytvoříme skupinky po 3–5 dětech (na koberci nebo u stolečků) a každé skupince dáme kartičky (**Příloha 1**). Úkolem je sestavit obrázky tak, jak šel děj pohádky od začátku do konce. Zkontrolujeme, že má každá skupinka správně poskládaný příběh pohádky.

- 3) Pokud děti už nesedí u stolečků, posadíme je k nim a rozdáme jim pastelky. Každé dítě ze skupinky má za úkol vybarvit 1–3 kartičky, podle počtu dětí ve skupince a rychlosti kreslířů.
- 4) Pokud má skupinka hotovo, opět musí příběh poskládat, jak jdou obrázky za sebou. Pomůžeme dětem nalepit obrázky na pás papíru a tím zafixovat příběh.
- 5) Pásy papíru položíme na koberec a po dokončení všech skupin se posadíme kolem nich. Zeptáme se, kdo chce příběh převyprávět sám celý. (Vypravěči se mohou střídat.) Necháme vyniknout bystřejší děti.

MÍČEK

Časová dotace: 10 min

Pomůcky: molitanový míč, který jde dobře chytit

Postup:

Aktivita navazuje na poslech pohádky *Wawelský drak, král Krak a švec Skuba*.

- 1) Posadíme se s dětmi do kroužku na koberec, doprostřed můžeme dát pro připomenutí a inspiraci jeden pás s nalepenou pohádkou *Wawelský drak, král Krak a švec Skuba* z předchozí aktivity.
- 2) Hodíme míček libovolnému dítěti a zeptáme se ho na nějakou otázku k pohádce, například: *Jak se jmenoval švec? Jaké povolání měl Skuba? Do jakého zvířete zašil Skuba síru, smůlu a sůl? Jak se jmenoval král? Jaký měl král problém? V jakém městě bydleli král, Skuba a drak?*

Pro začátek vybereme lehkou otázku, aby dítě znalo odpověď. Předvedeme ještě 2x s jiným dítětem.

- 3) Potom řekneme dětem, aby otázky vymýšlely samy a hodily míček nějakému spolužákovi. Odpovídat by mělo vždy jen dítě, které chytne míček, ostatní jsou potichu. Pokud dítě neví, můžou se ostatní přihlásit, vybereme jiné dítě, které odpoví, získává míček a ptá se dál. Pomáháme s vymýšlením otázek (například začátkem věty): *V čem bydlel drak? Co žral drak? Co mu chutnalo? Z čeho se drak napil vody? Co Skuba zašil do beraní kůže? Jakou měl drak barvu?*

TIP: Před otázkou můžeme přidat oslovení, například: *Míšo, jak se jmenoval král? Natálko, co žral drak?* (Procvičujeme tak jména dětí ve třídě.)

METODICKÉ LISTY – POHÁDKA (PL1)

Výukové metody a strategie: výklad, řízená diskuse, kladení otázek, rozhovor, hra, zážitkové učení, spontánní učení, názorné učení

Obecné vzdělávací cíle: rozvoj slovní zásoby, respektování pravidel hry, rozvoj vyjadřovacích schopností, rozvoj abstraktního myšlení

Dílčí cíle dle RVP:

POVOLÁNÍ

Časová dotace: 30–40 min

Pomůcky: symboly různých povolání – typické nástroje nebo výrobky (boty, šaty, hrnec, chléb, podkova, bílý plášť...), pracovní list (PL1)

Postup:

1) Posadíme se s dětmi do kroužku na koberec a v diskuzi se opět vrátíme k polské pohádce. Tentokrát se zaměříme na Skubovo povolání, které nemusí být dětem úplně jasné (švec). Povídáme si o dalších povoláních – co dělají rodiče, prarodiče. Některá povolání už téměř zanikla, nahradily je větší firmy a továrny, nebo se nehodí do městského života. Mnohá povolání ale dál žijí v našich příjmeních (*Kovář, Mlynář, Sedlák, Krejčí, Kočí*).

2) Skuba v pohádce byl povoláním švec. *Děti, víte, co dělá švec?* Děti hádají... Správná odpověď: *Šije boty*. Ptáme se: *Jaká znáte další povolání?* Děti říkají, jaká povolání znají, co dělají jejich rodiče atp. Z některých povolání vznikla kdysi naše příjmení, například Kovář, Krejčí, Švec, Mlynář, Sedlák ad. Zjistíme, kdo má ve třídě příjmení po nějakém povolání a vysvětlíme, že prapraprapradědeček asi pracoval jako mlynář nebo sedlák. Povídáme si také s dětmi, co které povolání obnáší, co ten člověk dělá a umí.

3) Vytvoříme ve třídě několik stanovišť:

- boty
- dřevěná židle

- květina
- koňská podkova
- šaty na ramínku
- hrnec s vařečkou a zástěrou
- hasicí přístroj
- chléb
- štětka / váleček
- plyšová zvířátka
- umyvadlo atp.

4) Ptáme se na otázky:

Co dělá švec? – A děti mají běžet k botám a odpovědět: *Šije boty.*

Co dělá truhlář? – Děti běží k židli a odpoví: *Vyrábí židle. Vyrábí nábytek ze dřeva.*

Co dělá zahradník/zahradnice? – Děti běží ke květině a odpoví: *Pěstuje rostliny.*

Co dělá švadlena? Co dělá krejčí?

Co dělá kovář?

Co dělá kuchař / kuchařka?

Co dělá hasič?

Co dělá malíř?

Co dělá veterinář / veterinářka?

Co dělá instalatér?

Co dělá prodavač / prodavačka?

Vybereme vhodný počet stanovišť vzhledem k prostorovým možnostem. Mezi povolání zařadíme slova, která mohou být pro děti nová a neznámá (*truhlář, instalatér, krejčí*), ale i dobře známá (*kuchař, řidič, učitel, doktor / lékař*). Zvolíme vhodnou míru mezi novou slovní zásobou, kterou si děti mají v rámci aktivity osvojit, a známou, poskytující jistotu a rámec hry. (Pro děti s OMJ mohou být všechna slova nová a je to způsob, jakým se je učí.) U povolání používáme vhodně rod mužský i ženský.

5) Když už děti hromadně správně odpovídají na otázky a porozumění ověřují běháním ke správným stanovištím, změníme hru na individuální. Děti se postaví do řady a každý dostává otázku sám pro sebe, např.:

Pěťo, co dělá truhlář? – Pěťo běží k židli a odpoví: *Vyrábí židle, stoly, nábytek...*

Pak se Pěťo zařadí na konec fronty a vybíhá další dítě, podle toho, jakou dostane otázku.

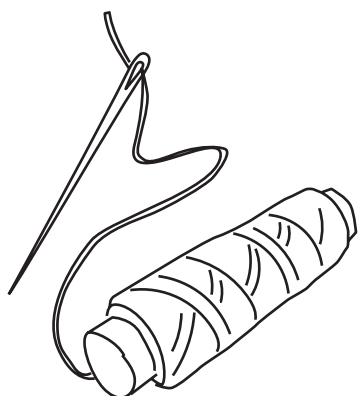
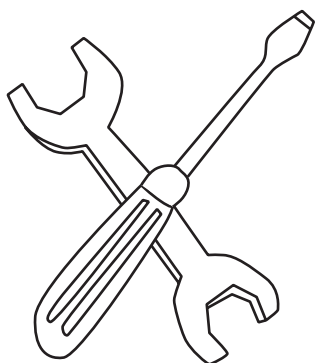
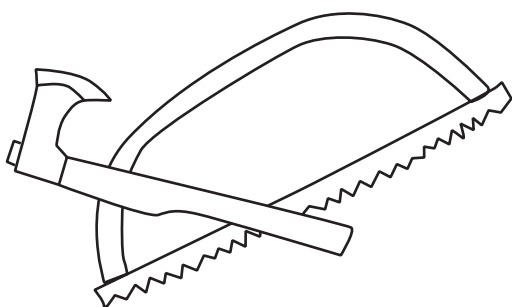
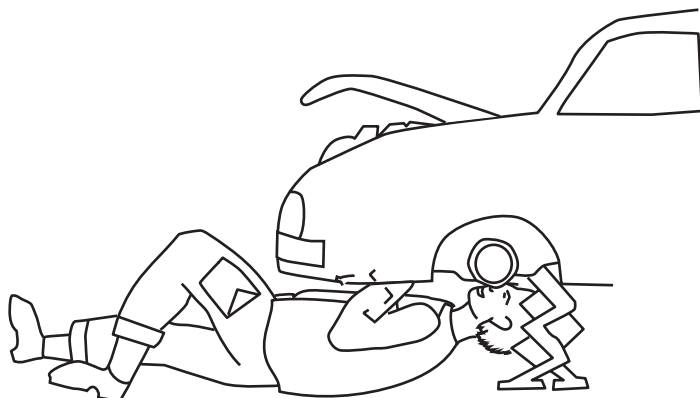
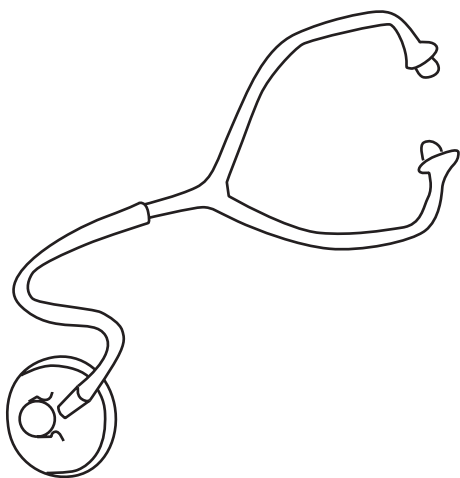
6) Děti se posadí ke stolečkům. Ptáme se dětí, jaké nástroje potřebují různá povolání. *Co potřebuje švadlena k práci?* Tentokrát není správnou odpovědí „šaty“, ale jehla a nit nebo šicí stroj. Zeptáme se dětí na několik dalších povolání, aby byl princip jasný. Poté jim rozdáme **PL1** a řekneme dětem, aby spojily povolání a nástroj, který ten člověk potřebuje.

TIP Hru „Co dělá švec?“ můžeme s určitým časovým odstupem zařazovat častěji během školního roku. Povolání a předměty vždy obměníme, takže se děti učí vždy nové názvy povolání, u kterých pak vyjadřují náplň práce.

**Co dělají lidé na obrázcích? Jaké nástroje potřebují?
Spoj povolání a nástroj, se kterým pracují. Potom
obrázky vybarvi.**

METODICKÉ LISTY – GEOGRAFIE A ZÁKLADNÍ ÚDAJE (PL2)

Výukové metody a strategie:	výklad, řízená diskuse, kladení otázek, rozhovor, hra, zážitkové učení, spontánní učení, kooperativní učení, názorné učení
Obecné vzdělávací cíle:	získání základních informací o Polsku, získání vhledu do funkce a vzhledu státních vlajek, rozvoj hrubé motoriky, rozvoj vizuální představitivosti, rozvoj schopnosti spolupracovat v týmu
Dílčí cíle dle RVP:	<hr/> <hr/> <hr/>

POLSKÁ VLAJKA

Časová dotace:	20–30 min
Pomůcky:	vytištěné vlajky států světa (Příloha 2), mapa Evropy s vyznačenou ČR a Polskem, pastelky, pracovní list (PL2)

Postup:

1) Posadíme se s dětmi nad mapu Polska a povídáme si s nimi o této zemi. Porovnáváme Polsko s Českou republikou. Zkoušíme se ptát, co děti vědí o Česku nebo odhadnou o Polsku: Např. *Je Polsko větší, nebo menší než Česká republika? V Česku se mluví česky, jak se mluví v Polsku?* Naše hlavní město se jmenuje Praha a v Polsku je to Varšava – ukážeme na mapě, ale dřív to byl Krakov, kde žil král Krak a wawelský drak. *V České republice žijí Češi a v Polsku? V Polsku se platí zlotými a v Česku?* Polsko je náš soused a v Krkonoších se dokonce můžeme projít po Cestě česko-polského přátelství, která vede přímo po hranici. I naše nejvyšší hora Sněžka leží napůl v Polsku.

Vhodným způsobem a mírou vzhledem k věku dětí vybereme zajímavé geografické údaje o Polsku. Informace můžeme čerpat například v metodice k polské pohádce, která je ke stažení [ZDE](#). Najdeme: Polsko, Metodika, otevřeme soubor v pdf s názvem „Polsko_Pracovní_karty“. Čerpat můžeme i z [Wikipedie](#).

2) Položíme doprostřed kroužku obrázky s 5–8 různými vlajkami států světa (**Příloha 2**). Snažíme se, aby mezi nimi byly vlajky států všech dětí-cizinců ve třídě. (**Vyhledáme na internetu** a vytiskneme.)

Co to je? K čemu slouží vlajky? Proč mají státy svou vlajku?

Která vlajka je česká? Jaké jsou na ní barvy?

Která vlajka je polská? Jaké jsou na ní barvy?

Předpokládá se, že děti budou tipovat, ale z omezeného výběru polskou vlajku dříve nebo později určí. Ostatní vlajky dáme pryč, necháme jen českou a polskou.

3) Vysvětlíme dětem, že vytvoříme polskou vlajku na zemi na koberci. *Jaké barvy na ni potřebujeme?* Potřebujeme bílou a červenou, proto musíme najít co nejvíc bílých a červených předmětů ve třídě a poskládat z nich na koberci polskou vlajku.

4) Děti hledají bílé a červené předměty (pastelky, papírky, hračky) a nosí je na koberec. Ukazujeme jim, jak polská vlajka vypadá, a říkáme, že musí na koberci poskládat stejný tvar: dva pruhy, dole červený a nahoře bílý. Děti by si měly zkusit společně zorganizovat aktivitu, neházet předměty na hromadu, ale skládat do tvaru vlajky. Pomáháme, ale dáváme možnost, aby si úkol koordinovaly samy a učily se spolupracovat.

5) Výsledek porovnáme s vlajkou vytištěnou (nebo nakreslenou) na papíře. Pochválíme se, zatlaskáme si, výtvar vyfotografujeme.

6) Potom se znovu zeptáme, jak vypadá česká vlajka a jaké na ni potřebujeme barvy. Potřebujeme červenou, bílou a modrou. Můžeme tedy použít červené a bílé předměty, ale chybí nám modré.

7) Děti hledají ve třídě modré předměty a podle předlohy se snaží poskládat na zemi českou vlajku. Upozorňujeme na její tvary – modrý trojúhelník a dva pruhy, dole červený a nahoře bílý, což je stejné jako na polské vlajce.

8) Hotovou českou vlajku také vyfotíme a připomeneme si, kde a kdy se používá (státní svátky, sport, Pražský hrad...).

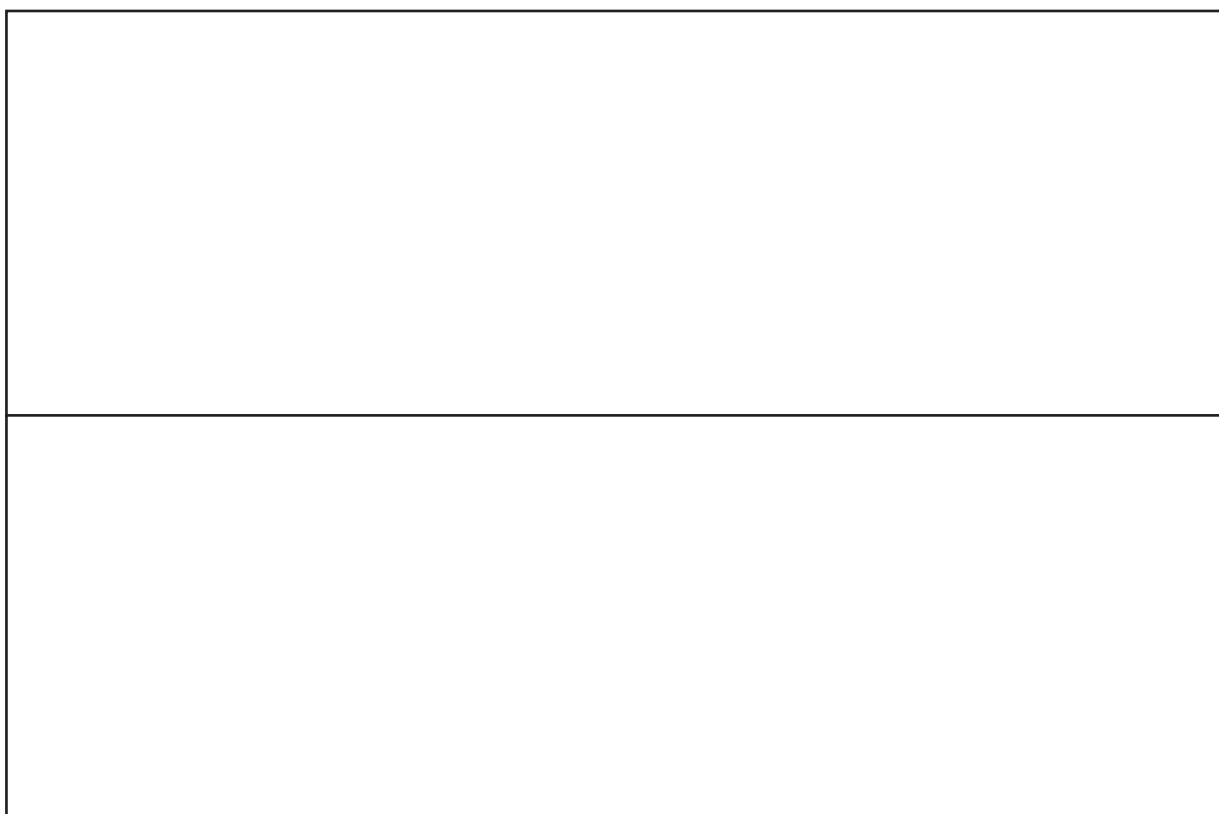
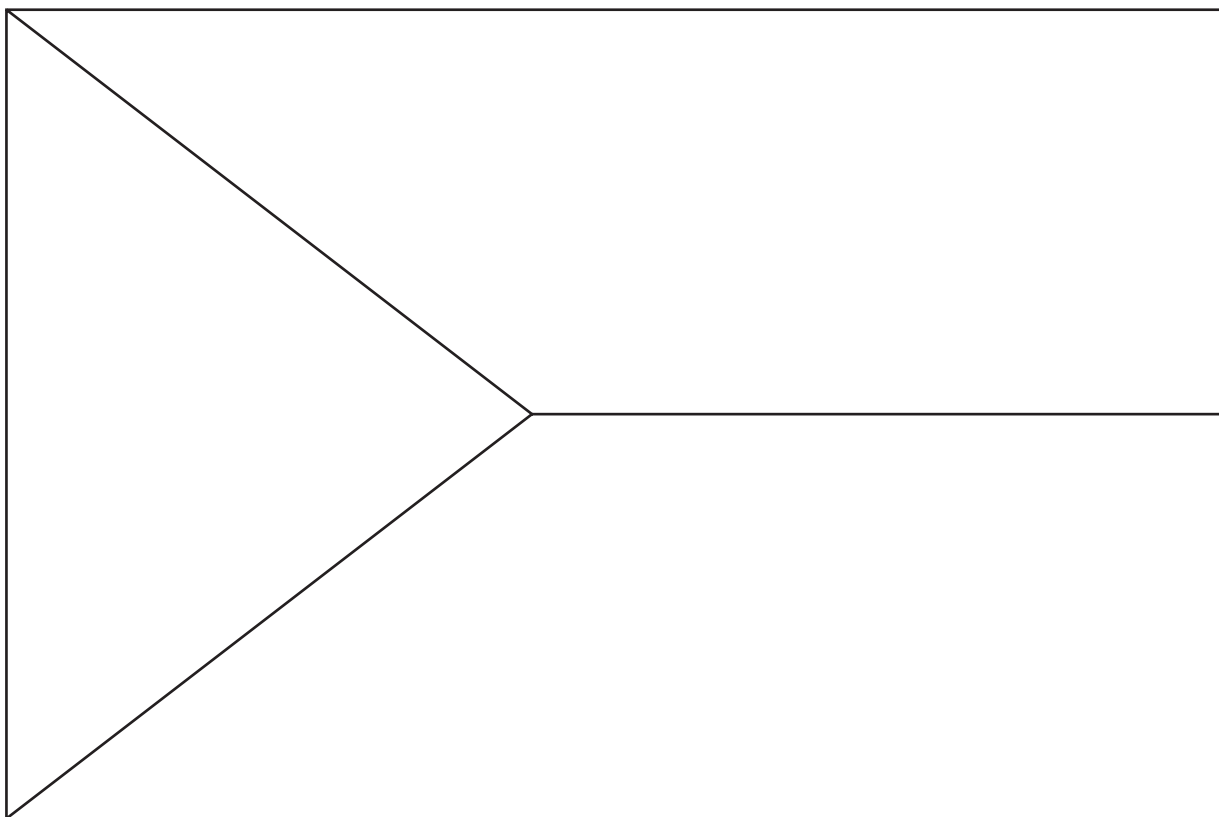
9) Poté dětem rozdáme pracovní list **PL2**, kde mají vybarvit českou a polskou vlajku. Zázitek z přechodí aktivity by jim měl umožnit úkol bezpečně splnit.

TIP: Vlajky je možné vyplnit i jinými technikami, třeba vytrháváním papíru.

Vybarvi českou a polskou vlajku.

METODICKÉ LISTY – GEOGRAFIE A ZÁKLADNÍ ÚDAJE (PL3)

Výukové metody a strategie:	výklad, řízená diskuse, kladení otázek, rozhovor, hra, zážitkové učení, spontánní učení, názorné učení, individuální práce
Obecné vzdělávací cíle:	získání základních informací o Polsku, získání vhledu do způsobu rybolovu a lodní plavby, rozvoj pravolevé orientace, rozvoj jemné motoriky
Dílčí cíle dle RVP:	<hr/> <hr/> <hr/>

HRA: MAJÁKY

Časová dotace:	30–40 min
Pomůcky:	obrázky majáků (Příloha 3), baterka nebo čelovka, bílý kapesník, pracovní list (PL3), pastelky, tužky

Postup:

1) Povídání: Polsko na severu omývá krásné **Baltské moře**, je trochu studené, ale žije v něm spousta ryb. Některé ryby jíme i u nás: sled, makrela, treska, šproty. Proto lidé na lodích, rybáři, vyraželi a často ještě vyražejí na rybolov. Někdy se vraceli za tmy a aby trefili do přístavu, naváděla je speciální světla. Ukážeme dětem obrázky majáků (**Příloha 3**). Na břehu Baltu je spousta majáků, které pomáhaly námořníkům vrátit se po tmě domů. Maják se polsky řekne latarnia (morska) – to zní podobně jako česky lucerna.

2) Hra: Vezmeme baterku nebo jinou svítilnu a přikryjeme ji bílým kapesníkem nebo papírem, aby bylo světlo vidět i ve dne, nebo můžeme místnost trochu zatemnit. Vysvětlíme, že paní učitelka se světlem je „jako maják“ a děti jsou „jako lodě“. Když zabliká maják jednou, lodě musí plout doprava, když zabliká maják dvakrát, musí plout doleva, když třikrát, musí couvat zpátky, a když čtyřikrát, tak plují dopředu.

- 1 bliknutí – plujeme doprava (= děti jdou doprava)
- 2 bliknutí – plujeme doleva (= děti jdou doleva)
- 3 bliknutí – musíme couvat (= děti jdou pozpátku, couvají)
- 4 bliknutí – plujeme dopředu (= děti jdou dopředu směrem k majáku)

Hru můžeme libovolně modifikovat, pozměnit podle prostorových možností, nebo toho, co chceme s dětmi pohybově nacvičit. Na závěr mohou všechny lodě symbolicky doplout do přístavu k majáku, do bezpečí, do objetí.

TIP Připomeneme si, že na lodích pluli rybáři a ti chytali ryby. Zahrajeme si hru **Rybičky, rybičky, rybáři jedou!**

3) Rozdáme dětem **PL3**. Děti mají za úkol dokreslit vlnky Baltského moře a pak obrázek vybarvit.

TIPY NA VÝTVARNÉ AKTIVITY

Lodičky

Příběh o rybářích doplníme výtvarnou aktivitou – výrobou lodiček. Můžeme vyrábět jednoduché skládačky z papíru, nebo lepit velkou společnou loď z kartonu, vyrábět lodky z krabiček, z plastelíny, z keramické hlíny, z PET lahví, tradičně z kůry stromů nebo vánoční z ořechových skořápek. Návodů nalezneme například **TADY**, **TADY** nebo **ZDE**.

Ryby

Rybáři loví ryby do sítí, které tahali za lodí. V Baltu se loví například štiky, makrely, šproty, sledě, tresky a další druhy. Připravíme každému dítěti rybu vystřiženou z tvrdé čtvrtky. Děti ryby nejprve vybarví pastelkami nebo vodovkami podle své fantazie. Po zaschnutí ryby polepí barevnými nebo stříbrnými konfetami (jako šupinami). Také můžeme použít techniku kresby voskovkami (šupiny) a následného přemalování vodovkami. Nebo techniku **proškrabávání tuše do barevného podkladu z voskovek**. Ryby pak instalujeme do sítě (připevníme količkem na dekorativní síť) nebo na modrou látku imitující moře.

Majáky

Vyrábíme jednoduché majáky z ruliček od toaletního papíru, od papírových utěrek nebo slepením čtvrtky. Tradiční majáky byly buď jednobarevné, nebo pruhované, s bílými a červenými pruhy. Můžeme vytvořit například zjednodušenou verzi **tohoto majáku**. Tradiční majáky u Baltského moře si můžeme prohlédnout **TADY**.

Shrnutí

Na závěr vytvoříme společnou instalaci na téma Baltské moře: lodičky dáme na zvlněný igelit nebo látku představující vodu, ryby do sítě nebo do „moře“ a majáky okolo na pobřeží. Dle libosti můžeme dekorovat dalšími mořskými symboly (mušle, mořský koník, záchranné kolo). Prožitek podpoříme hudební kulisou. Můžeme si pustit meditativní zvuky šumění moře a instalaci společně v tichu pozorovat. Nebo si můžeme poslechnout či zazpívat písničku s mořskou tematikou, například tuto.

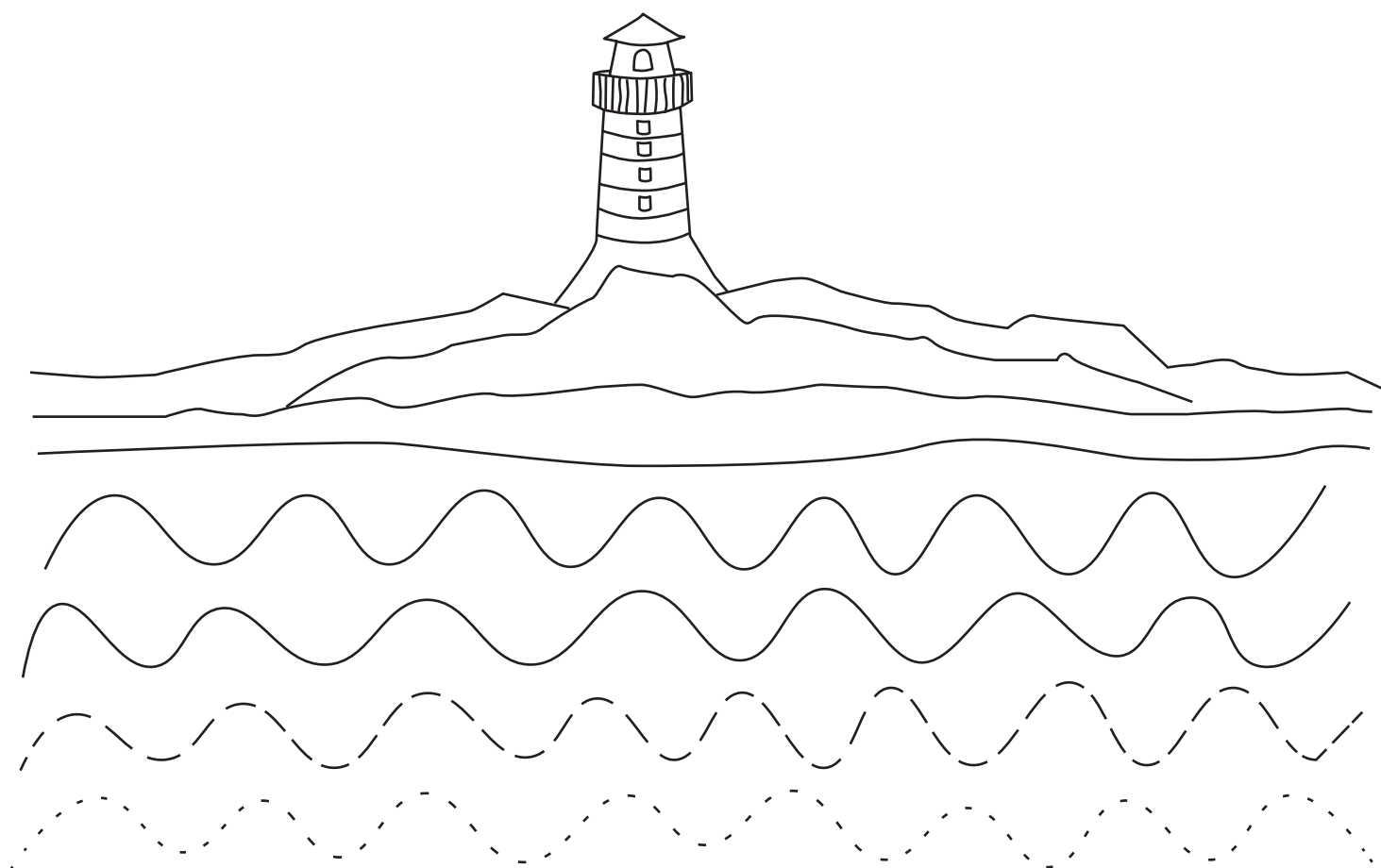
Vernisáž

Zorganizujeme malou slavnostní vernisáž výstavy (jen pro děti nebo i pro rodiče). Vernisáž slavnostně zahájíme, poděkujeme všem autorům, připravíme krátký hudební program a pozveme všechny na občerstvení jednohubkami s rybí pomazánkou.

Dokresli vlny Baltského moře. Potom obrázek vybarvi.

METODICKÉ LISTY – GEOGRAFIE A ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Výukové metody a strategie: výklad, řízená diskuse, kladení otázek, rozhovor, hra, zážitkové učení, spontánní učení, názorné učení, individuální práce

Obecné vzdělávací cíle: získání základních informací o Polsku, rozvoj vnímání všemi smysly (hmat, chuť, čich)

Dílčí cíle dle RVP:

KRAJINA VŠEMI SMYSLY

Časová dotace: 30–40 min

Pomůcky: písek, ostrý kámen, oblázek, kůra ze stromů, mech, šiška, tráva a luční květiny, voda, lastura/mušle, misky nebo neprůhledné pytlíky, obrázky: moře, řeka, rybník, jezero, louka, pole, les, poušť, hory, velehory (**Příloha 4**)

Postup:

1) Povídáme si s dětmi o tom, jak vypadá česká krajina. Máme tady lesy, louky, pole, kopce, hory, rybníky, jezera a řeky. Nemáme moře, poušť a velehory (nad 2500 m). Ptáme se na otázky a přitom ukazujeme obrázky (**Příloha 4**): *Jsou v České republice lesy? Je v Česku moře? Jsou v České republice hory?* Děti odpovídají.

2) Dále se ptáme *A jak vypadá krajina v Polsku? V čem je stejná a v čem jiná?* Opět ukazujeme barevné obrázky a ptáme se, jestli to v Polsku můžeme najít. V Polsku mají stejně jako u nás lesy, louky, pole, rybníky, jezera, řeky, hory. Na rozdíl od České republiky je v Polsku i moře (Balt), malá poušť (Błędowska poušť) a velehory (Tatry). Polsko je jinak hodně „placaté“, je tam hodně polí a na nich se pěstují různé plodiny.

3) Ukážeme dětem naši připravenou sbírku materiálů. Děti si se zavřenýma očima osahávají různý materiál nebo noří ruce do neprůhledných sáčků. Říkají, co to je a do jaké krajiny to patří. Pobízíme,

aby předmět i očichaly, přivoněly k němu a vnímaly, co cítí.

písek = poušť

ostrý kámen = skála, hory, mořské útesy...

oblázek = řeka

kůra, mech, šiška = les

tráva a luční květiny = louka, zahrada, sad....

lastura/mušle = moře

klas obilí, kukuřice = pole

slaná voda = moře

4) Povídáme si, jaké materiály u nás jsou a jaké ne. (Jsme otevření nápadům – písek není jen na poušti, ale také na pískovišti, na volejbalovém hřišti, na pláži u rybníka nebo u řeky... Mušli můžeme najít i v řece.)

5) Zorganizujeme hru nebo soutěž na poznávání předmětů bez dívání. (Připomeneme si, že mezi námi žijí i nevidomí lidé a nevidomé děti, nebo lidé s vadou zraku.) Také se můžeme ocitnout někde po tmě a bez světla. Ostatní smysly jsou také důležité! Zavážeme vždy jednomu dítěti oči a v misce nebo sáčku před něj dáme jeden z materiálů. Dítě musí po hmatu, čichu a sluchu poznat, co to je. Materiály ale neochutnáváme.

METODICKÉ LISTY – FAUNA, FLORA A PODNEBÍ (PL4–6)

Výukové metody a strategie:	výklad, řízená diskuse, kladení otázek, rozhovor, hra, zážitkové učení, spontánní učení, názorné učení, individuální práce
Obecné vzdělávací cíle:	získání základních informací o různých biotopech v ČR a v Polsku, rozvoj vnímání všemi smysly, poznávání ovoce, poznávání zvířat, získání povědomí o polském jazyce, rozvoj kreativity a sebevyjádření, počítání do šesti
Dílčí cíle dle RVP:	<hr/> <hr/> <hr/>

KRAJINA VŠEMI SMYSLY: CHUŤ

Časová dotace:	30 min
Pomůcky:	mapa Evropy s vyznačenou ČR a Polskem; obrázky z předchozí aktivity (Příloha 4), krabička omytých borůvek, krabička malin, jahod, ostružin a dalšího ovoce

Postup:

- 1) Zopakujeme si s dětmi, jaká je v Česku krajina a jaká je v Polsku. Ukazujeme obrázky (**Příloha 4**) a ptáme se, ve které zemi to můžeme najít.
- 2) Zastavíme se u obrázku a tématu lesa, který můžeme najít v Polsku i Česku. Na mapě si ukážeme, jak naše krajina plynule pokračuje do Polska, a tak často sdílíme úplně stejný les s polskými sousedy. *Co roste v lese? Co tam můžeme sbírat? Jaká tam žijí zvířata?* Děti jmenují lesní ovoce, houby, rostliny a lesní zvířata...
- 3) Ukážeme dětem, jaké jsme připravili ovoce. Pokud některé děti nějaké ovoce neznají (děti z jiných kulturních prostředí), ukážeme, že je vše jedlé tak, že sami ovoce ochutnáme a naznačíme, že je výborné. Potom dítěti ovoce nabídneme k ochutnání.

4) Hrajeme hru. Zavážeme vždy jednomu dítěti oči šátkem a vložíme mu do úst jeden z připravených kousků ovoce. Dítě má poznat, co to je za ovoce podle chuti. Potom má dítě říct, jestli to roste v lese a jestli mu to chutná. (V lese rostou borůvky, maliny, ostružiny, lesní jahody.) Hru na ochutnávání hrajeme, dokud máme co jíst a dokud to děti baví. Kdo chce, může ochutnávat vícekrát, kdo nechce, nemusí vůbec a jen se dívá. Napovídání je zakázané, ostatní děti nesmí vykřikovat a radit.

!!! Předem si samozřejmě zjistíme od rodičů, jestli není nějaké dítě na použité ovoce alergické. Raději nepoužíváme silné alergen – ořechy, kiwi, celer.

Po ukončení ochutnávací aktivity zařadíme přestávku.

PÍSNÍČKA

Časová dotace: 15 min

Pomůcky: videopřehrávač připojený na internet (interaktivní tabule, počítač, projektor)

Postup:

1) Posadíme děti před video a vysvětlíme, že jim pustíme polskou písničku: *Písnička je o jednom lesním ovoci. Jak se to ovoce řekne česky a jak polsky?*

2) Pustíme dětem písničku z youtube s videem: **Jesteśmy jagódki, czarne jagódki**

3) Ptáme se děti *O jakém ovoci byla ta písnička?* Správná odpověď: o borůvkách. *Jak se řeknou polsky borůvky?* Správná odpověď: jagody, jagódki. Dále se ptáme *Rozuměli jste ještě něčemu polsky? Zachytili jste nějaká další slova?*

VÝTVARNÁ ČÁST: LES

Časová dotace: 30 min

Pomůcky: čtvrtky A4–A3, štětce, kelímky na vodu, hadry, podložky, vodové nebo akvarelové barvy

Postup:

1) Usadíme děti ke stolečkům, rozdáme jim čtvrtky, štětce, kelímky s vodou a vodové barvy. Řekneme dětem, aby barevně namalovaly les a co v něm roste. Připomeneme si, že borůvky jsou modré, uvnitř fialové, jahody a maliny červené, houby hnědé atp. Povzbuzujeme děti k barevné expresi a odvaze. K tvoření můžeme znovu několikrát pustit písničku **Jagódki** a připomenout, že v polském lese roste to samé, co u nás.

2) Poté dětem rozdáme olejové pastely, tužky, pastelky, voskovky, případně fixy. Děti mohou obtáhnout některé tvary, dokreslit listy nebo zvířata, obrázek kresebně dotvořit. Z obrázků by měla číset lesní atmosféra, barevnost a živost přírody.

PRACOVNÍ LISTY

Časová dotace: 30 min

Pomůcky: pracovní listy (PL4–5), psací a kreslicí potřeby

Postup:

PL4 zařadíme poté, co děti bezpečně rozeznávají lesní ovoce: borůvky, maliny a jahody. Úkolem je vybarvit co nejpečlivěji ovoce správnou barvou: maliny a jahody červeně, borůvky modře. Po správném vybarvení se zobrazí srdíčko.

Zopakujeme si počítání různých předmětů. Házíme kostkou a říkáme čísla na kostce. Poté rozdáme pracovní list PL5 a děti spojují počet věcí s číslem na kostce.

ZVÍŘATA

Časová dotace: 45 min

Pomůcky: počítač nebo mobil připojený na internet, obrázky zvířat na kartičkách, plakátech nebo v knížkách, obrázky (**Příloha 5**), pastelky, pracovní list (**PL6**)

Postup:

1) Povídáme si s dětmi o zvířatech. Opakujeme zvířata, která znají, přidáváme další méně známá či neznámá. Zvířata ukazujeme v knížkách, na plakátech nebo na obrázkových kartách. Pustíme dětem **audio** se zvuky zvířat a děti hádají, jaké to je zvíře.

2) Poté se děti ptáme, kde ta zvířata žijí (v lese, v moři, na farmě, na horách, v Africe / v ZOO...). Zopakujeme si typy krajiny v Polsku: moře, hory, poušť, řeka, jezero, rybník, les, louka, pole. Ptáme se dětí, jaká zvířata žijí asi v moři, v řekách, v lese, na horách a na louce.

3) Rozdáme dětem pracovní list **PL6**. Ptáme se dětí, jestli zvířata znají, pokud ne, naučíme je tato zvířata a řekneme, jakou mají v přírodě barvu: liška je oranžová, kamzík je hnědý a tuleň šedý, obrázky (**Příloha 5**). Ptáme se dětí, kde tato zvířata žijí a ujasníme si **správnou odpověď**: **Liška** žije v lese (v Polsku i v Česku). **Kamzík** žije ve vysokých horách v Polsku a na Slovensku. **Tuleň** žije v moři (v Polsku). Poté děti spojí zvíře s místem, kde se vyskytuje. Zvířata i typy krajiny děti vybarví.

PANTOMIMA

Časová dotace: 10–15 min

Pomůcky: obrázková knížka se zvířaty nebo kartičky s obrázky

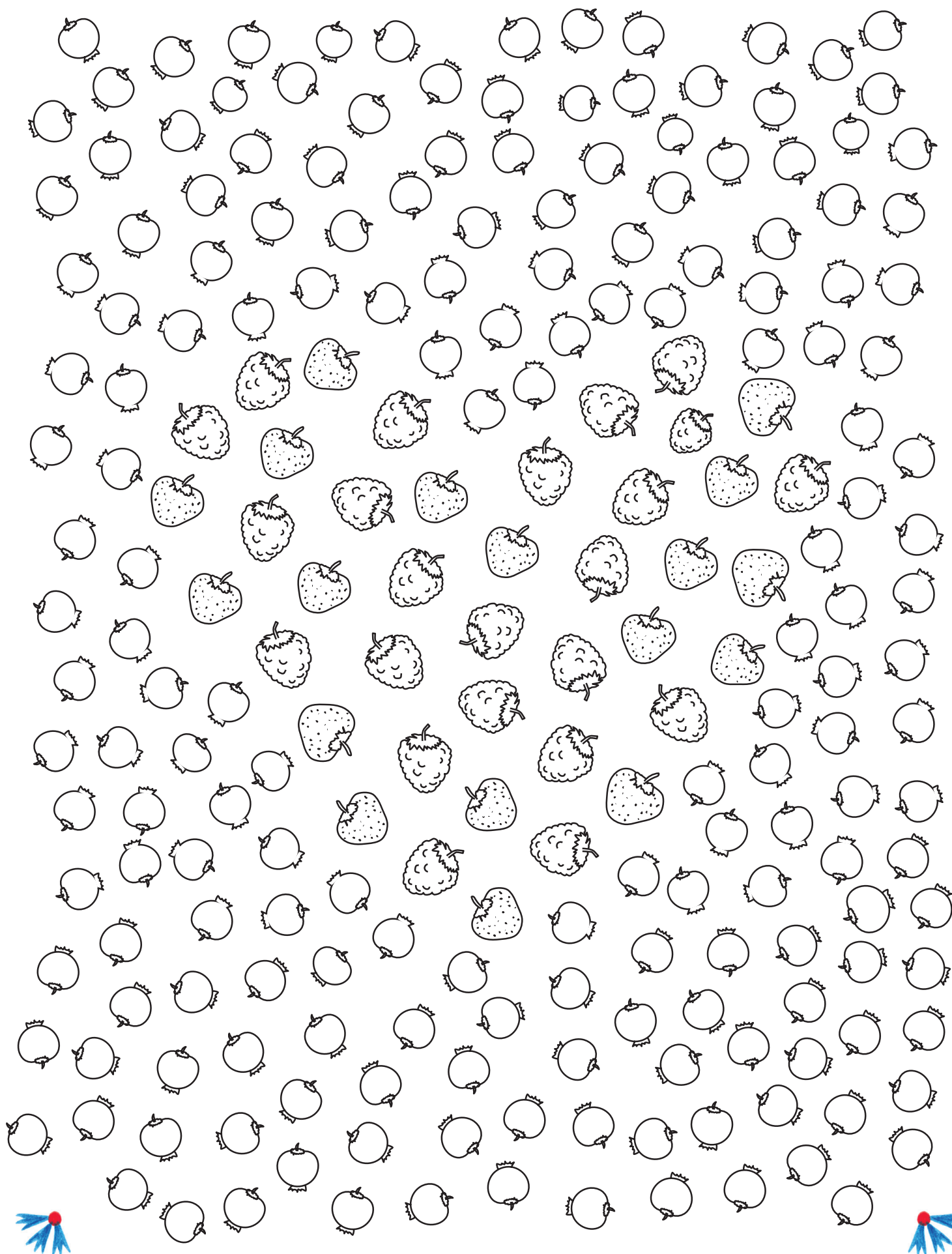
Postup:

Ukážeme vždy dítěti obrázek s nějakým zvířetem (v knížce nebo na kartičce) tak, aby to ostatní děti neviděly. Dítě předvádí formou pantomimy dané zvíře. Ostatní děti hádají, jaké to je zvíře. Kdo uhádne, jde předvádět místo něj. Nebo se můžou děti v předvádění zvířat střídat jedno po druhém. Každé dítě by mělo alespoň jednou předvádět.

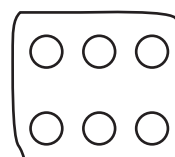
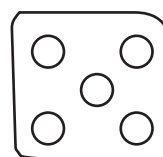
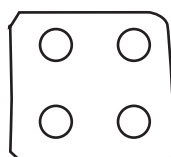
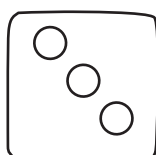
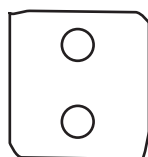
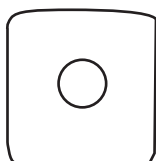
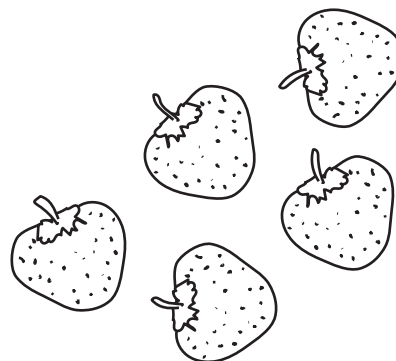
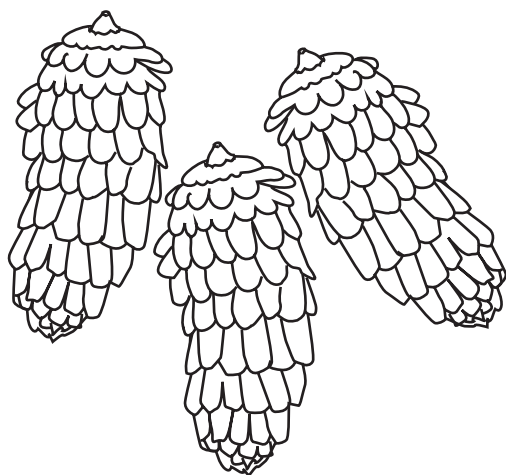
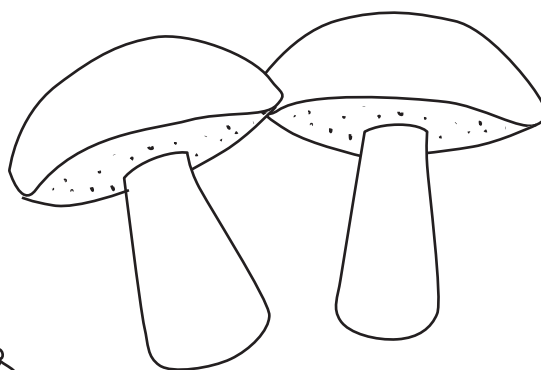
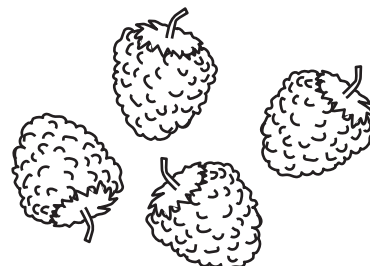
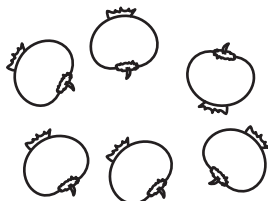
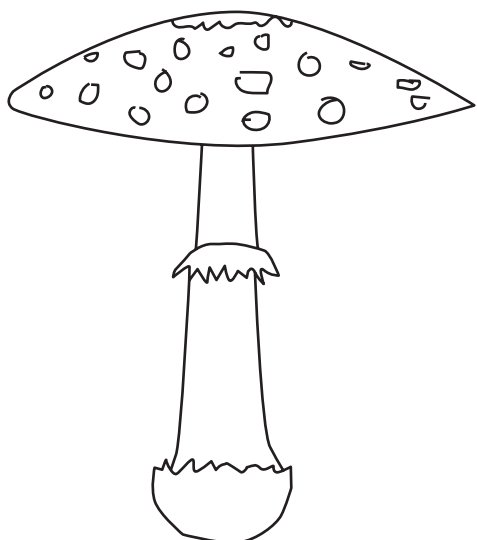

Vybarvi lesní ovoce podle toho, jakou má ve skutečnosti barvu.

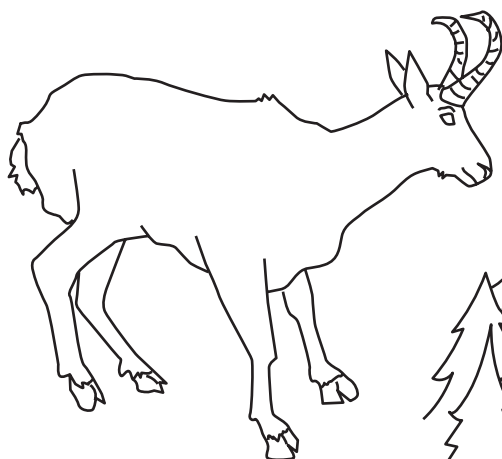
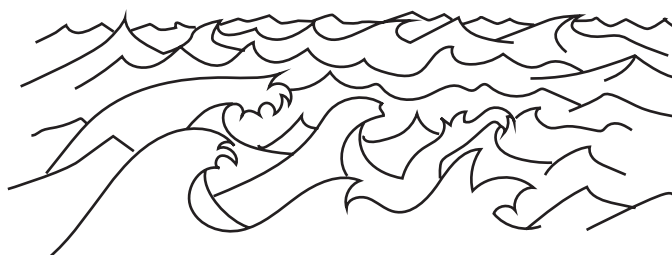
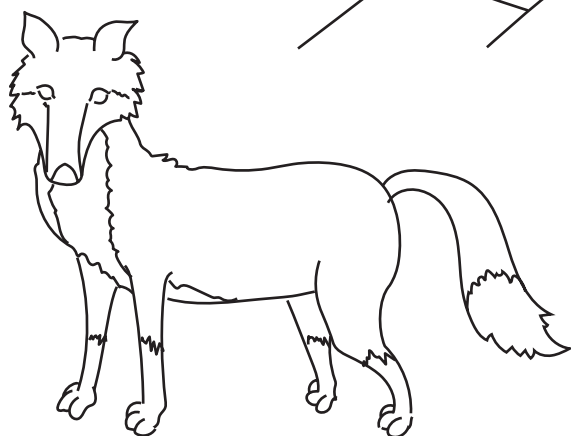
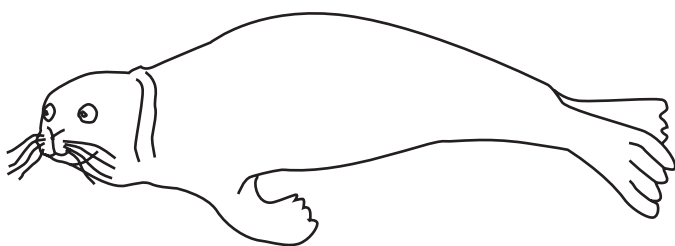
Spočítej, kolik je na obrázcích darů lesa a spoj je se stejným počtem teček na kostce. Potom je vybarvi.

Poznáš zvířata na obrázcích? Kde žijí? V moři, v lese nebo ve vysokých horách? Vybarvi obrázky a spoj zvířata s místem, kde je můžeš potkat.

PL 6

METODICKÉ LISTY – JAZYK A OBYVATELSTVO (PL7)

Výukové metody a strategie:	výklad, řízená diskuse, kladení otázek, rozhovor, hra, zážitkové učení, spontánní učení, názorné učení, individuální práce
Obecné vzdělávací cíle:	získání zážitku z poslechu polského jazyka, rozvoj znalostí o české abecedě a písmu (tzv. latince)
Dílčí cíle dle RVP:	<hr/> <hr/> <hr/>

POLŠTINA. POSLECH

Časová dotace:	20–30 min
Pomůcky:	mapa Evropy s vyznačeným Polskem a ČR, video přehrávač (interaktivní tabule, projektor nebo větší obrazovka)

Postup:

1) Posadíme se s dětmi do kroužku kolem mapy Evropy s vyznačeným Polskem a Českou republikou. Zeptáme se dětí, jestli si pamatují, jak se v Polsku mluví. *Jsou si ty jazyky podobné? Rozumíme si s Poláky?* Necháme děti tipovat. Povídáme si s dětmi: V Polsku žijí Poláci a mluví polsky. Podívejte se na mapu. *Myslíte, že Poláků je víc nebo méně než Čechů?* Poláků je skoro 4x víc než Čechů. V České republice žije 21 tisíc Poláků, to je jako jedno menší město.

Vybereme vhodným způsobem a mírou informace o obyvatelích Polska, můžeme například zmínit, že velká část (90 %) je věřící a chodí pravidelně do kostela. Více informací naleznete v Pracovních kartách v metodice k polské bedýnce na [této stránce](#).

2) Řekneme dětem, že si tedy vyzkoušíme, jak moc budou polštině rozumět. Řekneme jim, ať dělají to, co budou ve videu polsky říkat.

3) Pustíme [video s dětskou písničkou](#). Děti budou pravděpodobně napodobovat pohyb dětí a budou rozumět (opakovat): raz, dva, tři. Pokud video pustíme vícekrát, možná zachytí další slova.

Necháme děti vyskákat a vytancovat, pouštíme písničku, dokud to děti a nás baví.

4) Na závěr se posadíme do kroužku a diskutujeme s dětmi o polském jazyce. *Je polština podobná češtině? Myslíte, že některá slova jsou stejná? Zní polština podobně? V čem zní jinak? Rozuměli byste si s polským dítětem?* Necháme děti fantazírovat a pak téma shrneme a uzavřeme.

PRACOVNÍ LIST

Časová dotace: 20 min

Pomůcky: tužky, pracovní list (PL7), křída nebo fix, tabule nebo papír a podložka na psaní

Postup:

1) Ptáme se děti *Která česká písmena znáte?* Napište každý jedno písmeno, třeba první písmeno vašeho jména. Děti píší na malou tabulku, tabuli, na svůj nebo společný papír.

2) Rozdáme dětem **PL7**. Písmena na pracovním listu jsou úplně stejná v polské i české abecedě. Vybídneme děti, aby spojily tečky a získaly tak písmena.

TIP Děti, které se umí podepsat, mohou napsat své jméno na druhou stranu. Těm, které to neumí, jméno vytečkujeme a řekneme, aby tečky spojily a získaly tak svůj podpis. (Volíme dle schopností dětí krátkou nebo zdrobnělou formu jména. Např. Max místo Maxmilian.)

Spoj tečky. Poznáš tato písmena? Máš některé písmeno ve svém jméně? Napiš své jméno na druhou stranu.

PL 7

A

I

O

E

U

METODICKÉ LISTY – TRADICE A ŘEMESLA (PL8)

Výukové metody a strategie:	výklad, řízená diskuse, kladení otázek, rozhovor, hra, zážitkové učení, spontánní učení, názorné učení, individuální práce
Obecné vzdělávací cíle:	rozvoj vizuální paměti, soustředění, grafomotoriky, seznámení se s jantarem a jeho využitím
Dílčí cíle dle RVP:	<hr/> <hr/> <hr/>

JANTAR

Časová dotace:	30 min
Pomůcky:	skutečné jantary, jantarový náhrdelník nebo jeho obrázek (Příloha 6), pracovní list (PL8), na kterém předem pro děti vybarvíme legendu (zadání); geometrické tvary (kruh, ovál, čtverec, trojúhelník); případně prostorové tvary (koule, kostka)

1) Ukážeme dětem skutečné jantary, jantarový náhrdelník nebo obrázek (**Příloha 6**). Povídáme si o jantaru: Vypadá jako kámen, ale je lehký. Je to mineralizovaná pryskyřice (smůla ze stromů) stará 50 milionů let. Největší naleziště se nachází na pobřeží Baltského moře. Jantar má nejčastěji zlatavě žlutou barvu podobnou medu, ale může být i hnědý nebo červený. Z jantarů se nejčastěji vyrábějí šperky: náušnice, prstýnky nebo náhrdelníky. Více informací [**ZDE**](#).

2) Jantary mohou mít různý tvar, buď přírodní nepravidelný, nebo mohou být opracované do nějakého pravidelného tvaru, třeba do kulatého korálku. Ptáme se děti Jaké znáte tvary? Ukazujeme dětem geometrické tvary a ptáme se na jejich názvy.

3) Rozdáme dětem pracovní list (**PL8**) a řekneme, že na obrázku je právě jantarový náhrdelník s korálky různých tvarů. Děti musí vybarvit stejné tvary vždy stejnou barvou. Legendu dětem předem vybarvíme, potom jen dohlížíme, zda vybarvují podle zadání.

4) Zeptáme se dětí, jaké tvary korálky připomínají.

Jaký tvar je žlutý korálek? – ovál

Jaký tvar je oranžový korálek? – kruh, kolečko

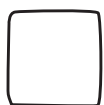
Jaký tvar je hnědý korálek? – čtverec

Jaký tvar je černý korálek? – trojúhelník

Vybarvi jantarový náhrdelník podle legendy.

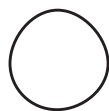
žlutá

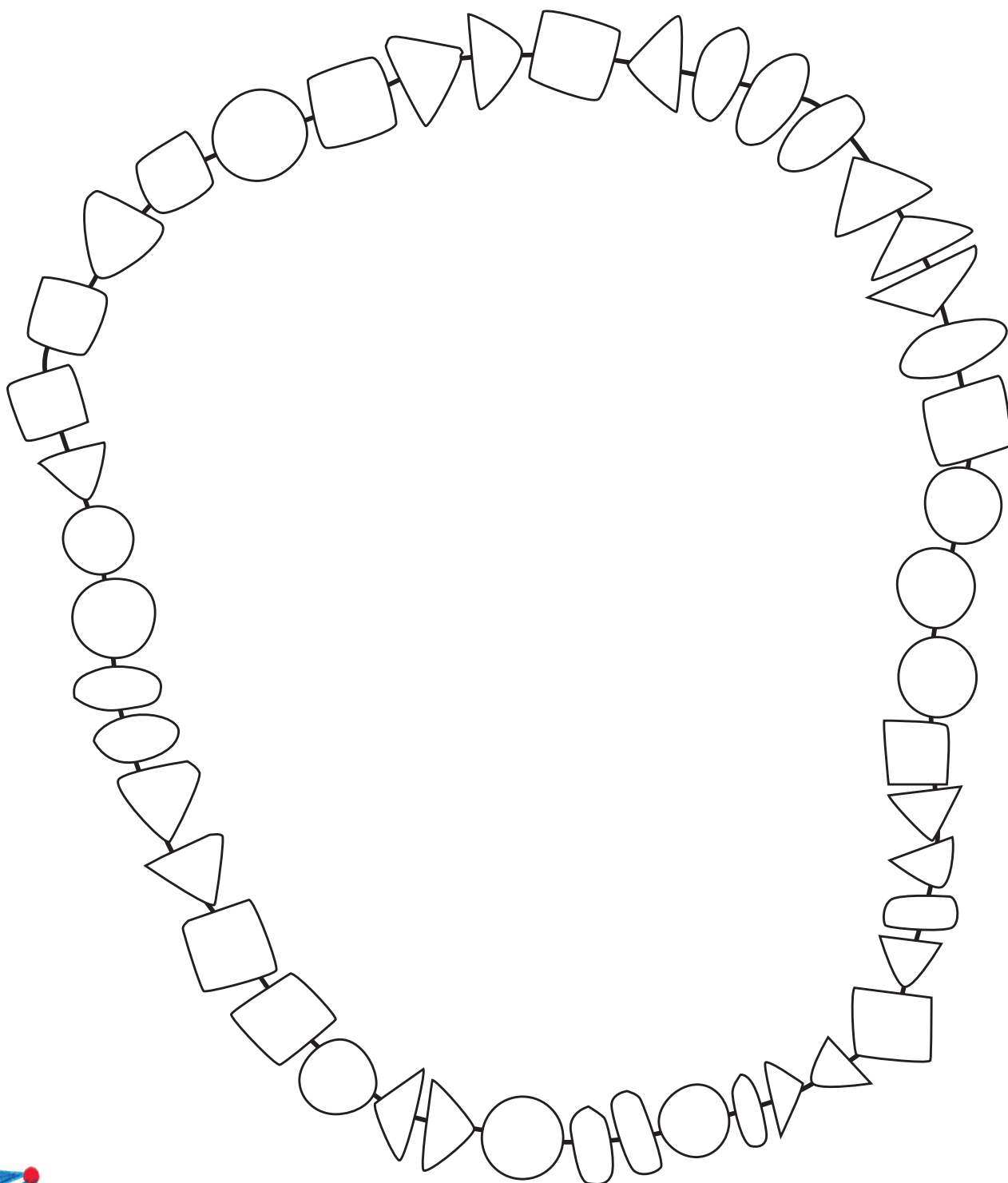
hnědá

černá

oranžová

METODICKÉ LISTY – TRADICE A ŘEMESLA (PL9–10)

Výukové metody a strategie: výklad, zážitkové učení, individuální práce

Obecné vzdělávací cíle: seznámení s tradicemi Velikonoc a Vánoc v Polsku, seznámení s tradiční polskou kuchyní, rozvoj empatie a pospolitosti, rozvoj vizuálního vnímání a soustředění

Dílčí cíle dle RVP:

VELIKONOCE

Časová dotace: 15 min

Pomůcky: pracovní list (PL9), pastelky

Postup:

1) Povídáme si s dětmi. V Polsku jsou **Velikonoce** podobné těm našim, ale protože je to velmi katolická země, slaví se hlavně v kostele. Lidé si nechávají při bohoslužbách na Bílou sobotu světit jídlo. Pochutiny přinesou do kostela v košíku, který je zdobený zelenými větvíčkami z vrby nebo břízy. Obsah košíčku bývá podobný, ale trochu se liší podle regionu. V košíku bývá klobása nebo šunka, chléb, sůl a křen, někde i ryby, na jihu Polska zase odkrojek sýra. Nesmí chybět malované vajíčko, které si po příchodu z kostela rodina rozdělí a sní. Více si o velikonočních tradicích můžete přečíst **TADY**.

2) Rozdáme **PL9**. Děti samostatně hledají, co je na obrázcích jiné a označují to pastelkou. Kdo najde všech 5 rozdílů, získává razítko (nebo jinou odměnu).

VÁNOCE

Časová dotace: 15 min

Pomůcky: krabička lázeňských oplatek, bude stačit 1–2 na celou třídu

Postup:

1) Povídáme si s dětmi. Polsko je křesťanská země, a tak jsou **Vánoce** velmi významným náboženským svátkem. Poláci čekají 24. prosince, až se objeví první hvězda na večerní obloze, potom usedají ke štědrovečerní večeři. V nejjižnější části Polska (blízko hranic s ČR) nosí dárky Ježíšek stejně jako u nás, ale na většině území Polska je nosí sv. Mikuláš a v Kašubsku hvězdička. Vánoce se v Polsku nazývají Boże Narodzenie (Boží narození).

Mnoho zvyků je v Polsku stejných jako u nás: stromeček s vánočními ozdobami, prskavky, pečení vánočního perníku a dokonce i tradiční smažený kapr na Štědrý večer. Kromě kapra se ale podává dalších 11 chodů, dohromady tedy 12, jako je měsíců v roce a apoštolů.

Nejdůležitějším momentem štědrovečerní hostiny je **lámání posvěcené oplatky**. Každý si ulomí kousek na důkaz vzájemné pospolitosti. Je to symbol smíření, lásky, přátelství, míru a především odpuštění. Teprve po lámání oplatky začíná slavnostní večeře.

Více informací o polských Vánocích najdeme **TADY** nebo **TADY**.

2) Vezmeme **oplatku** (lázeňskou, i když ta polská je trochu jiná) a vyzkoušíme si tento zvyk. Každý si ulomí jen malý kousek, aby zbylo na ostatní. Vzájemně si přejeme hezké Vánoce nebo šťastný nový rok. (Nebo hezký den, pokud zrovna není vánoční čas.)

JÍDLO

Časová dotace: 20 min

Pomůcky: obrázky pirohů (Příloha 7), pracovní list (PL10), pastelky

Postup:

1) **Povídáme si s dětmi o tradičním polském jídle.** Polská kuchyně vychází především z domácích surovin, jako jsou brambory, zelí, červená řepa, okurky, kysaná smetana, maso, ryby, houby, uzeniny. Neodmyslitelnou součástí jídla jsou polévky. Mezi nejtypičtější patří **žurek** (żurek) – sytá polévka z žitného kvásku, uzeniny a kysané smetany s vejcem, **červený boršč** (barszcz czerwony) – čirý vývar z červené řepy a **bílý boršč** (barszcz biały), připravovaný z pšeničného škrobu a brambor se zakysanou smetanou. Polskou specialitou je **chlodnik** (chłodnik) – osvěžující studená polévka z červené řepy, smetany a čerstvé zeleniny. Polským národním jídlem, jehož příprava trvá správně několik dní, je **bigos** – směs různých druhů masa, hub a kysaného zelí. Oblíbené jsou **zelné rolky** (goląbki) – zelné listy plněné směsí masa a rýže, dušené v rajčatové omáčce.

Častou přílohou je pohanka, brambory, rýže či kulaté bramborové knedlíčky (kluski śląskie). Poláci jedí hodně zeleniny – součástí jídla je vždy malý salát (surówka). Mezi typické dezerty patří nejrozličnější druhy serniku (tvarohový koláč), pączki (koblihy), szarlotka (štrúdl), proslulý je toruňský perník. K pití si můžeme dát kompot – podobný našemu, ale řidší a servírovaný ve sklenici.

2) Oblíbeným polským jídlem jsou pirohy. **Pirohy** (pierogi) jsou nekynuté knedlíky půlkruhovitěho, případně trojúhelníkovitěho či obdélníkovitěho tvaru, které mohou být plněny různou nádivkou: masem, zelím, houbami, špekem, sýrem, špenátem, nebo ovocem. Ukážeme dětem obrázky (Příloha 7).

3) Rozdáme dětem pracovní list (PL10), kde děti spojují stejné tvary pirohů.

TIP Zážitek z pirohů bude autentičtější, pokud školní jídelna připraví tradiční polské pirohy k obědu. K pití můžeme podávat zředěný kompot.

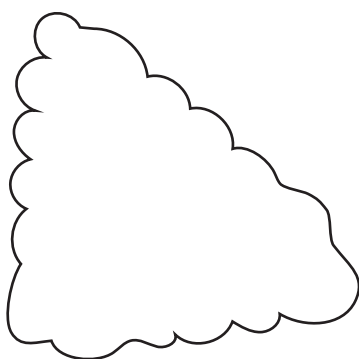
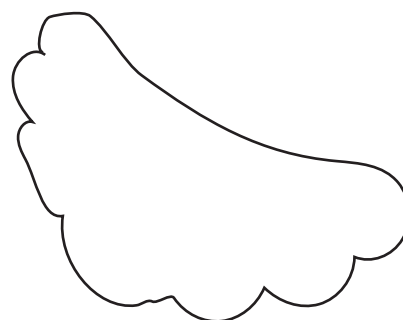
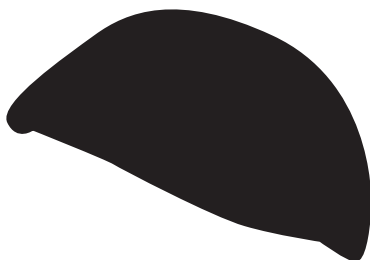
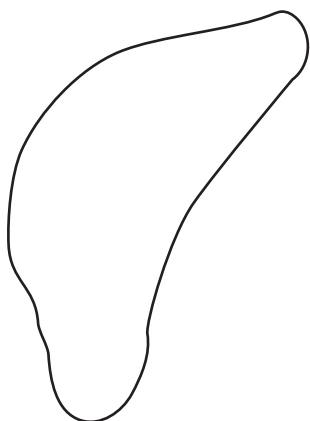
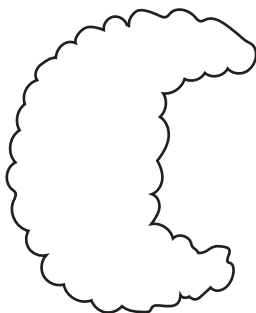
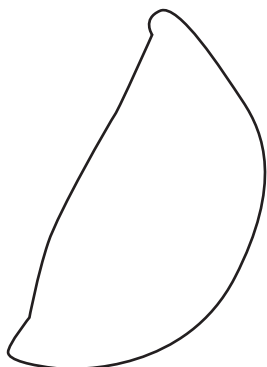
Najdi 5 rozdílů.

PL 9

Pirohy mohou mít různý tvar. Spoj dva pirohy stejného tvaru.

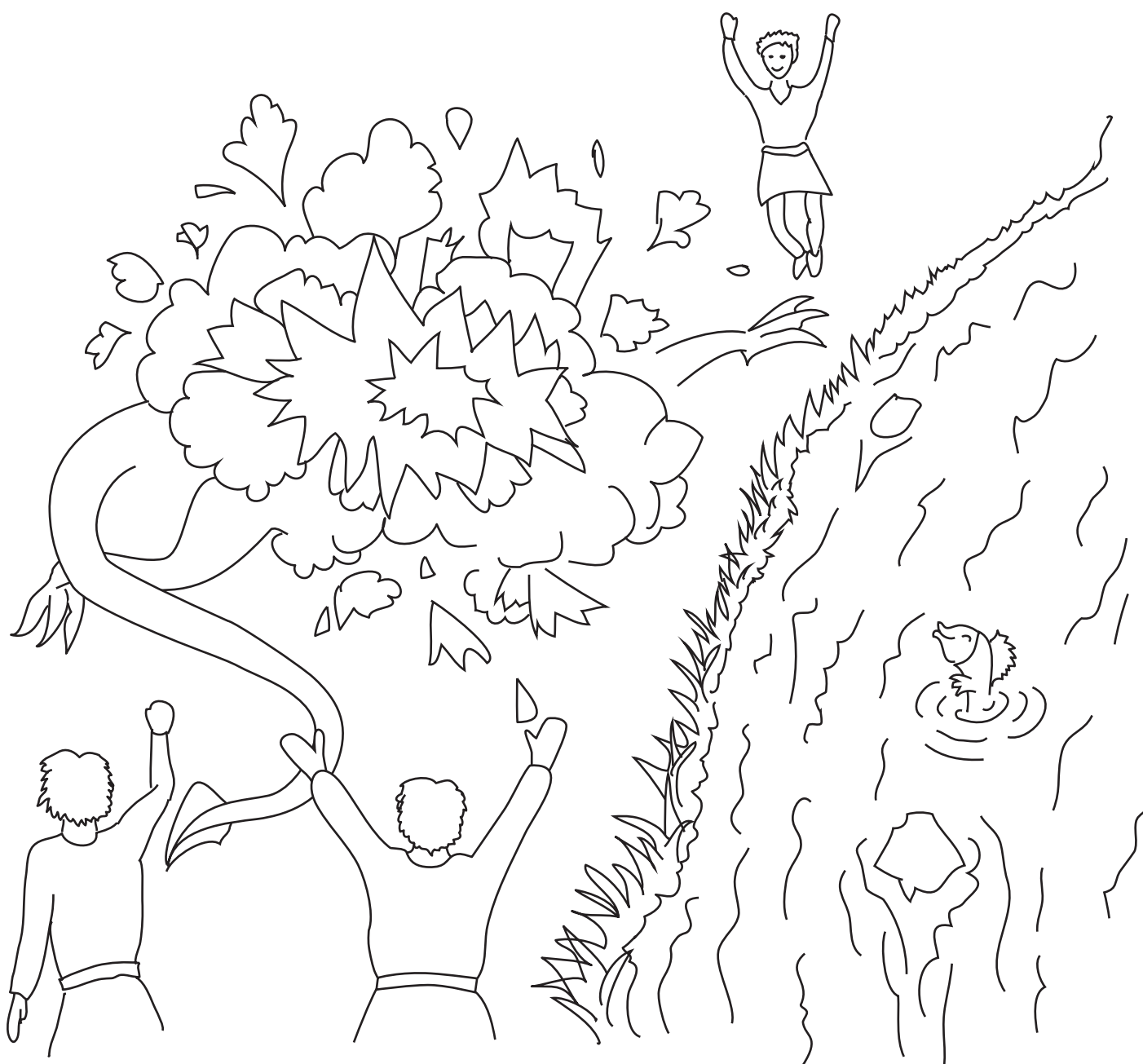

PŘÍLOHA 1 – POHÁDKA

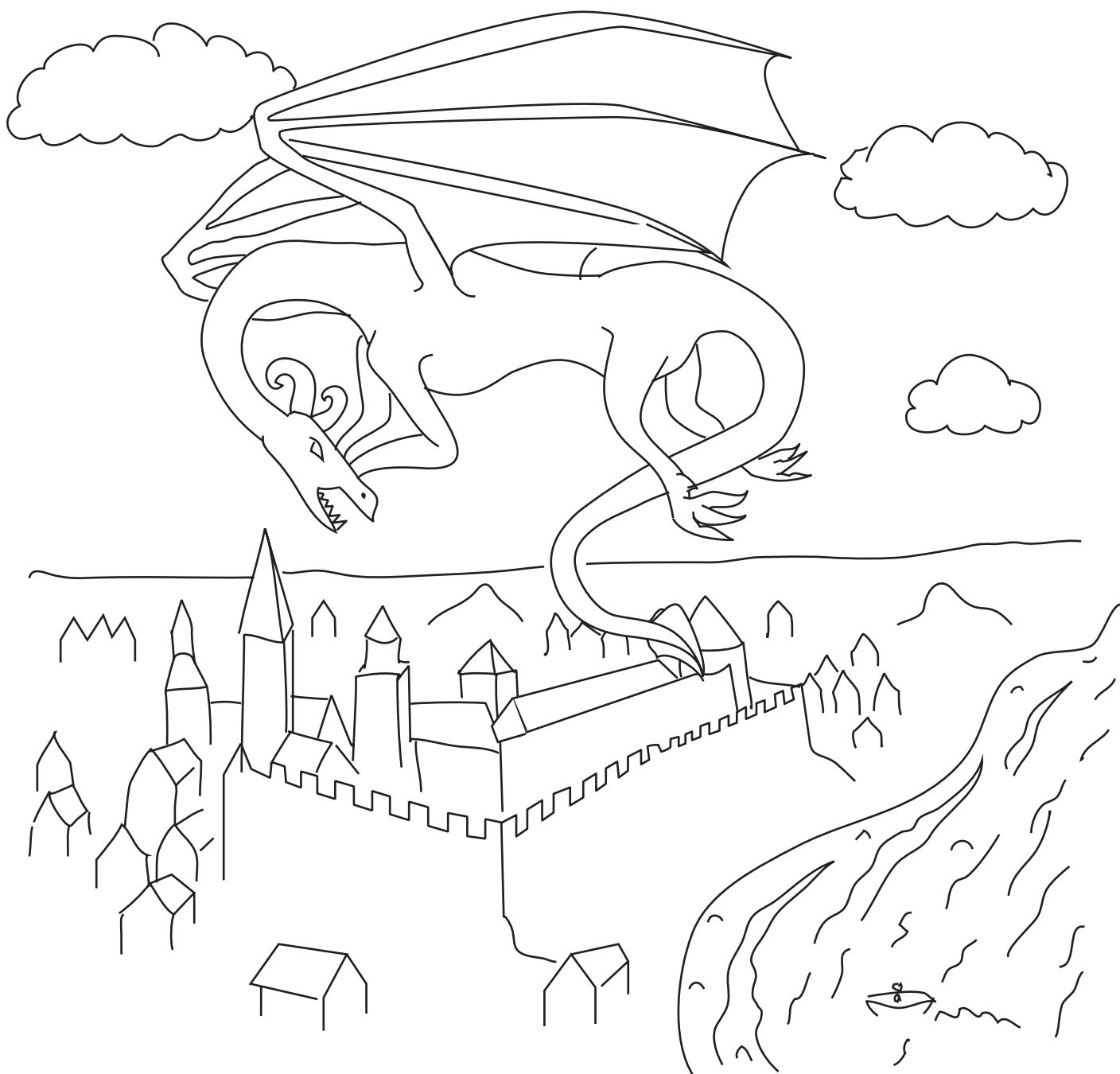

PŘÍLOHA 1 – POHÁDKA

PŘÍLOHA 1 – POHÁDKA

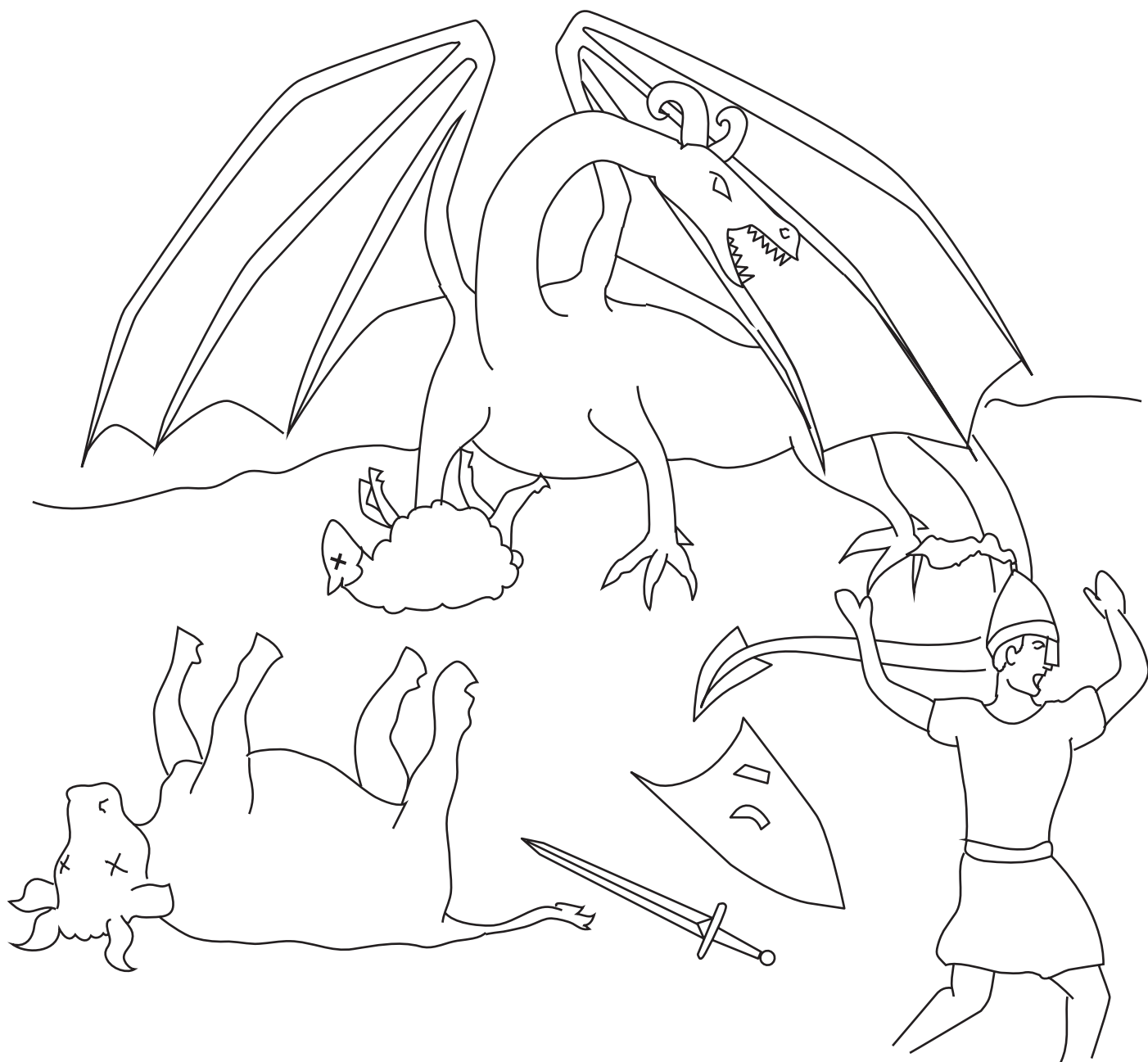

PŘÍLOHA 1 – POHÁDKA

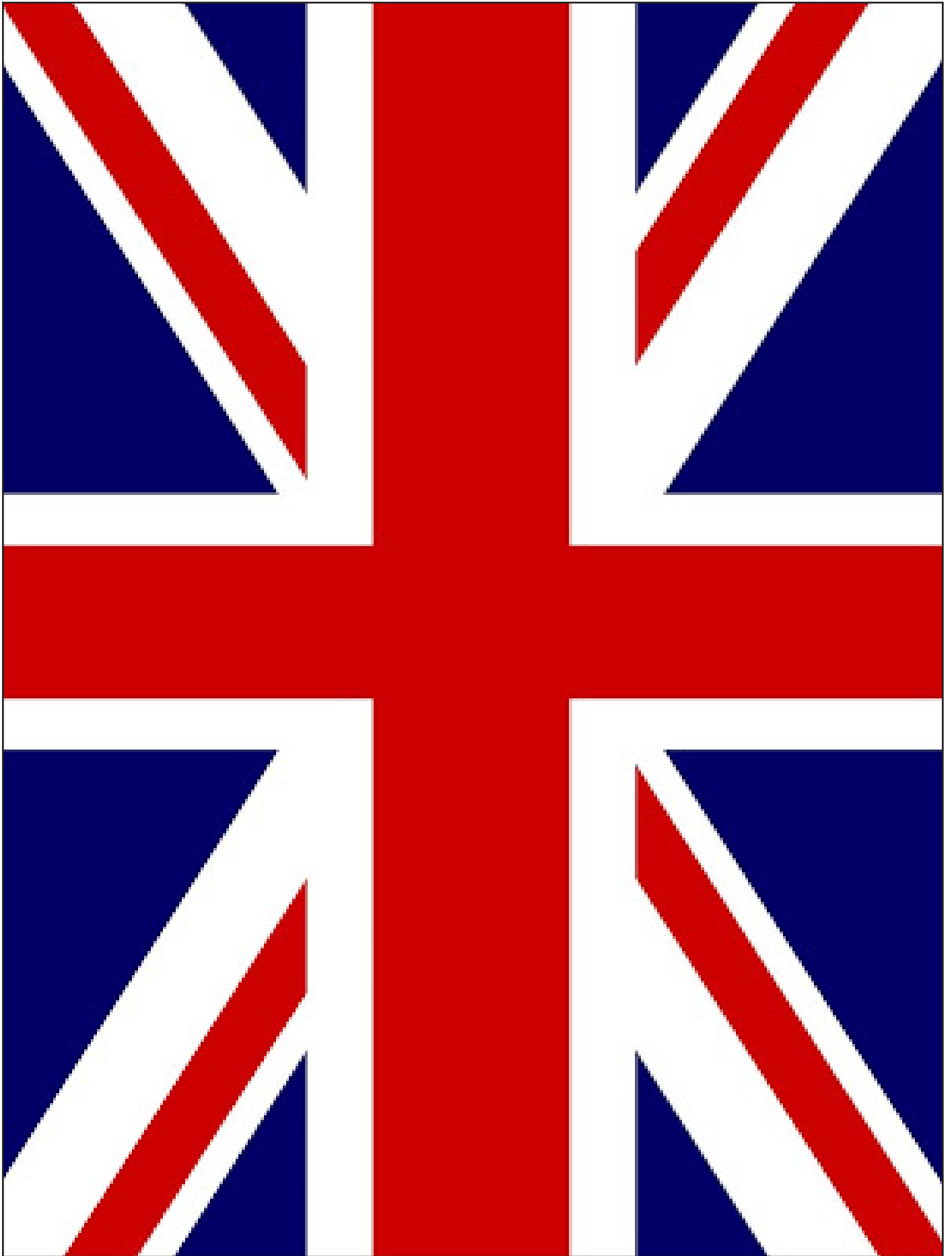
PŘÍLOHA 1 – POHÁDKA

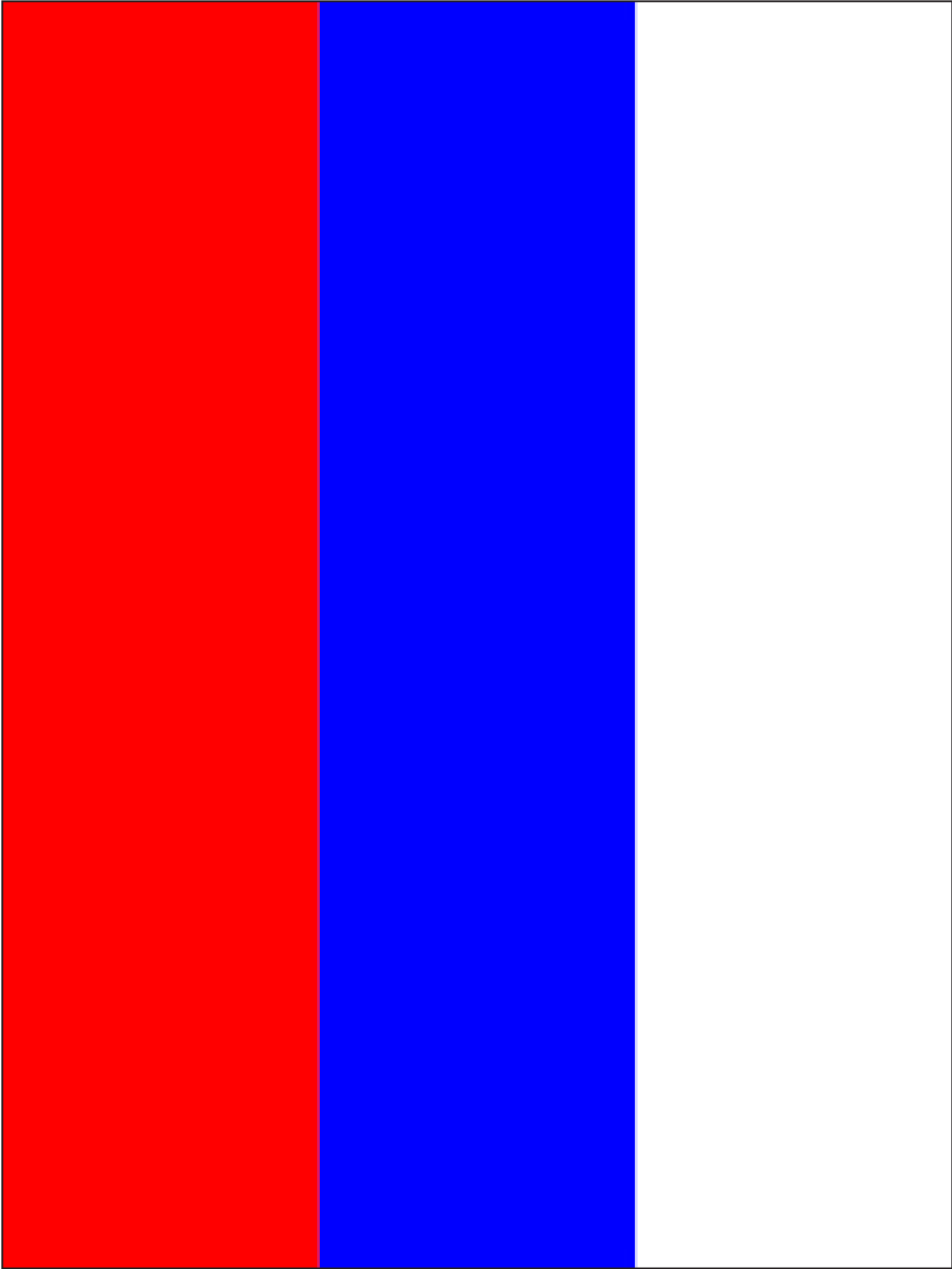

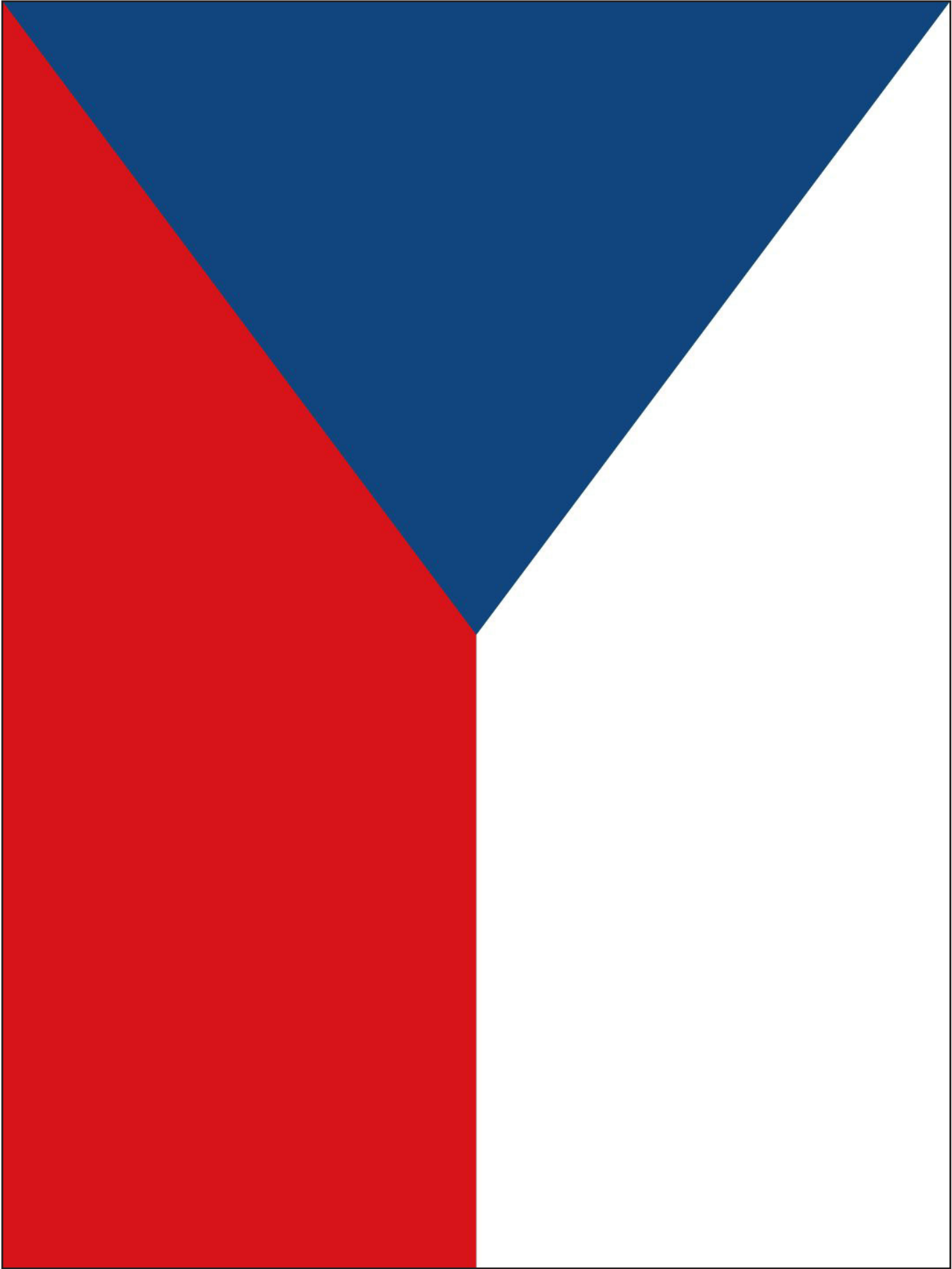
PŘÍLOHA 2 – GEOGRAFIE A ZÁKLADNÍ ÚDAJE

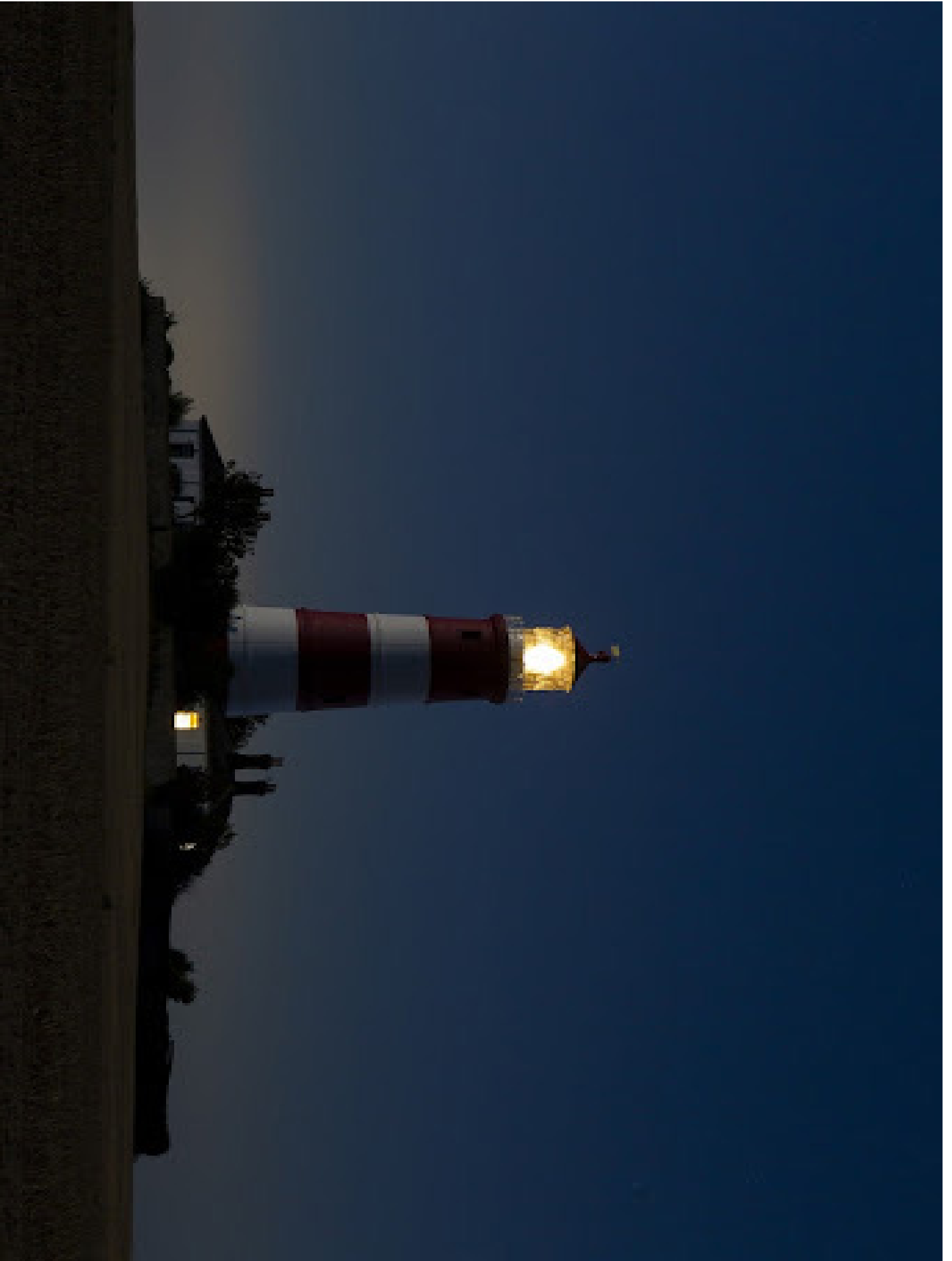

PŘÍLOHA 3 – GEOGRAFIE A ZÁKLADNÍ ÚDAJE

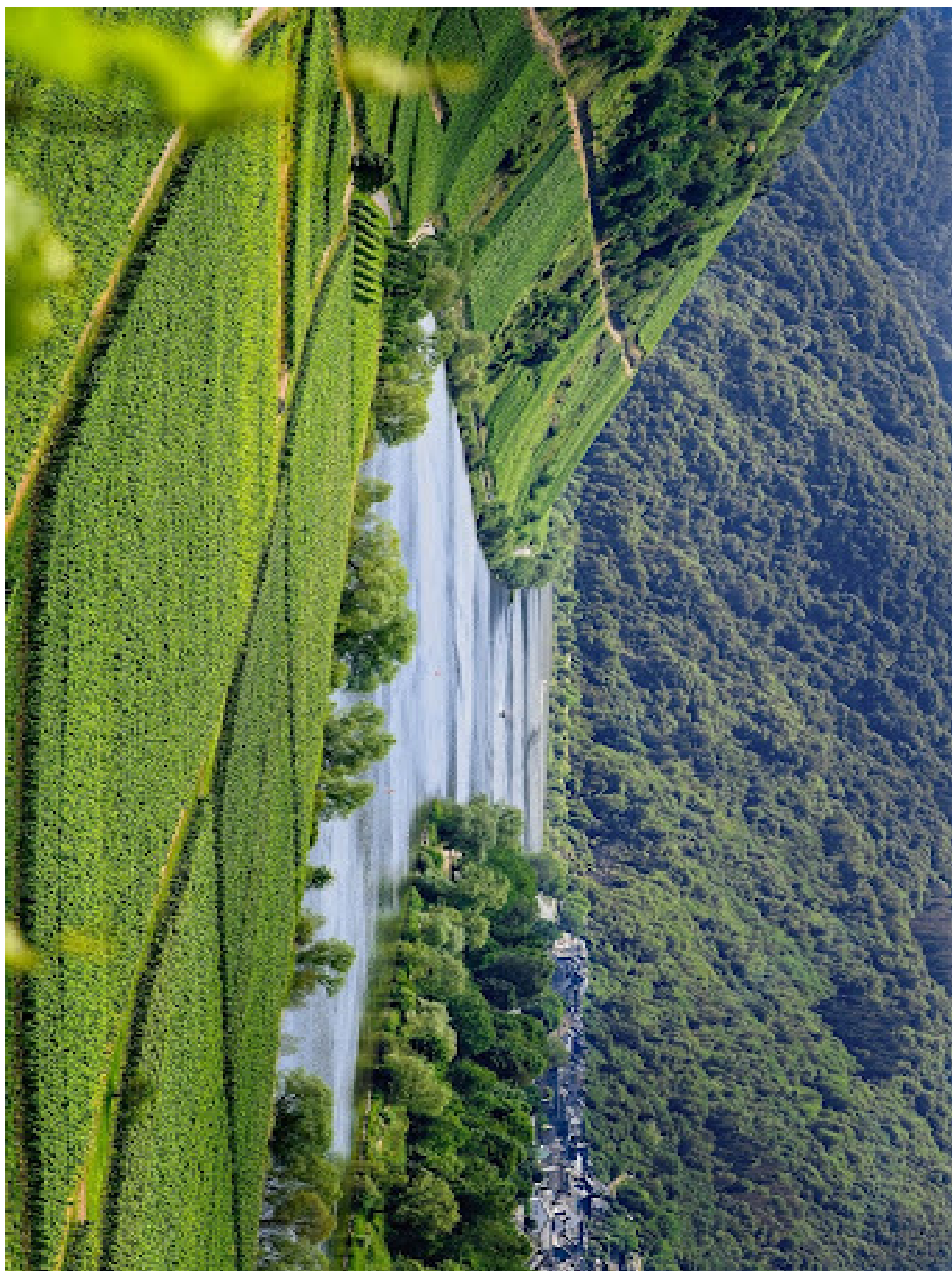

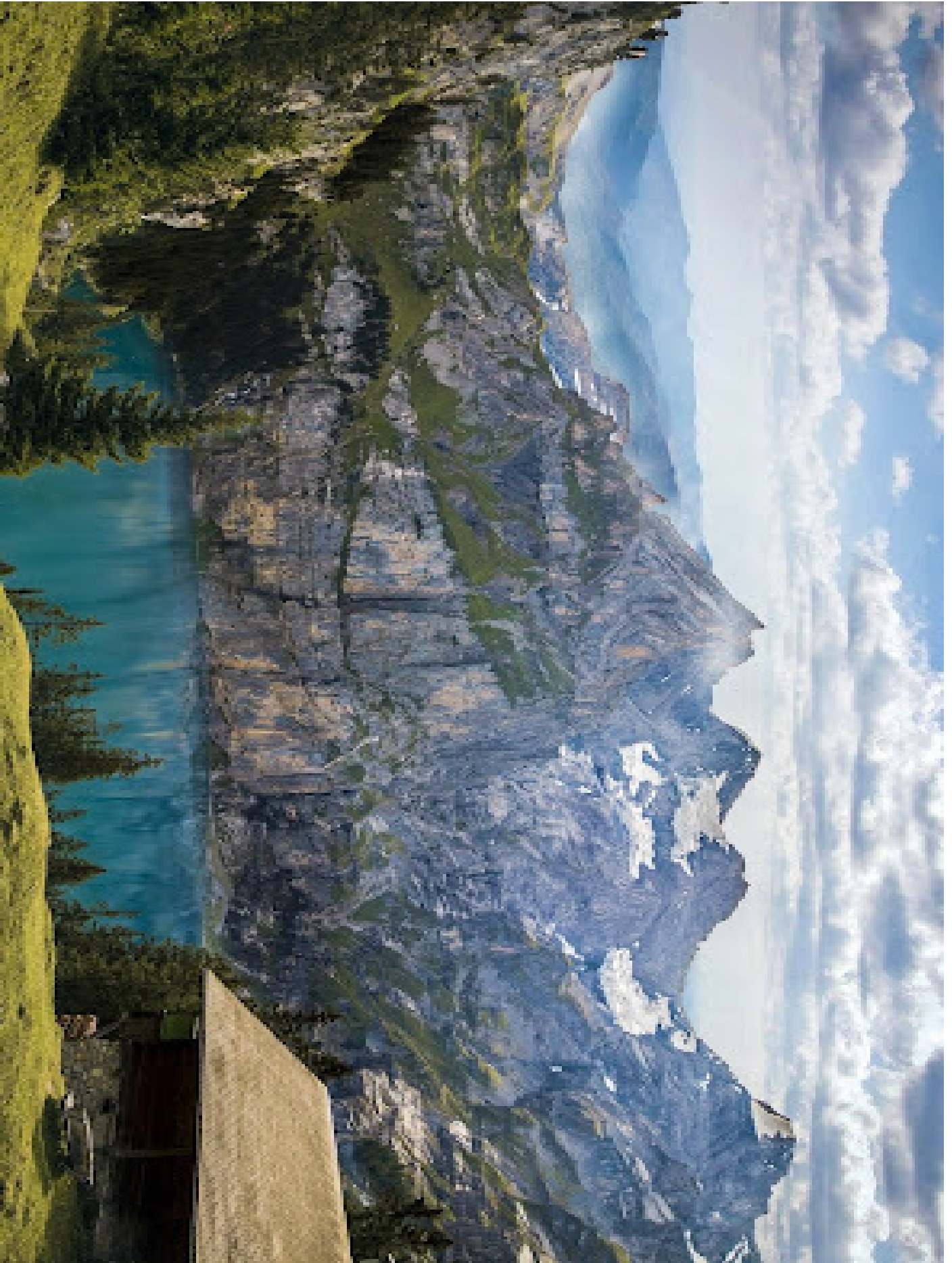

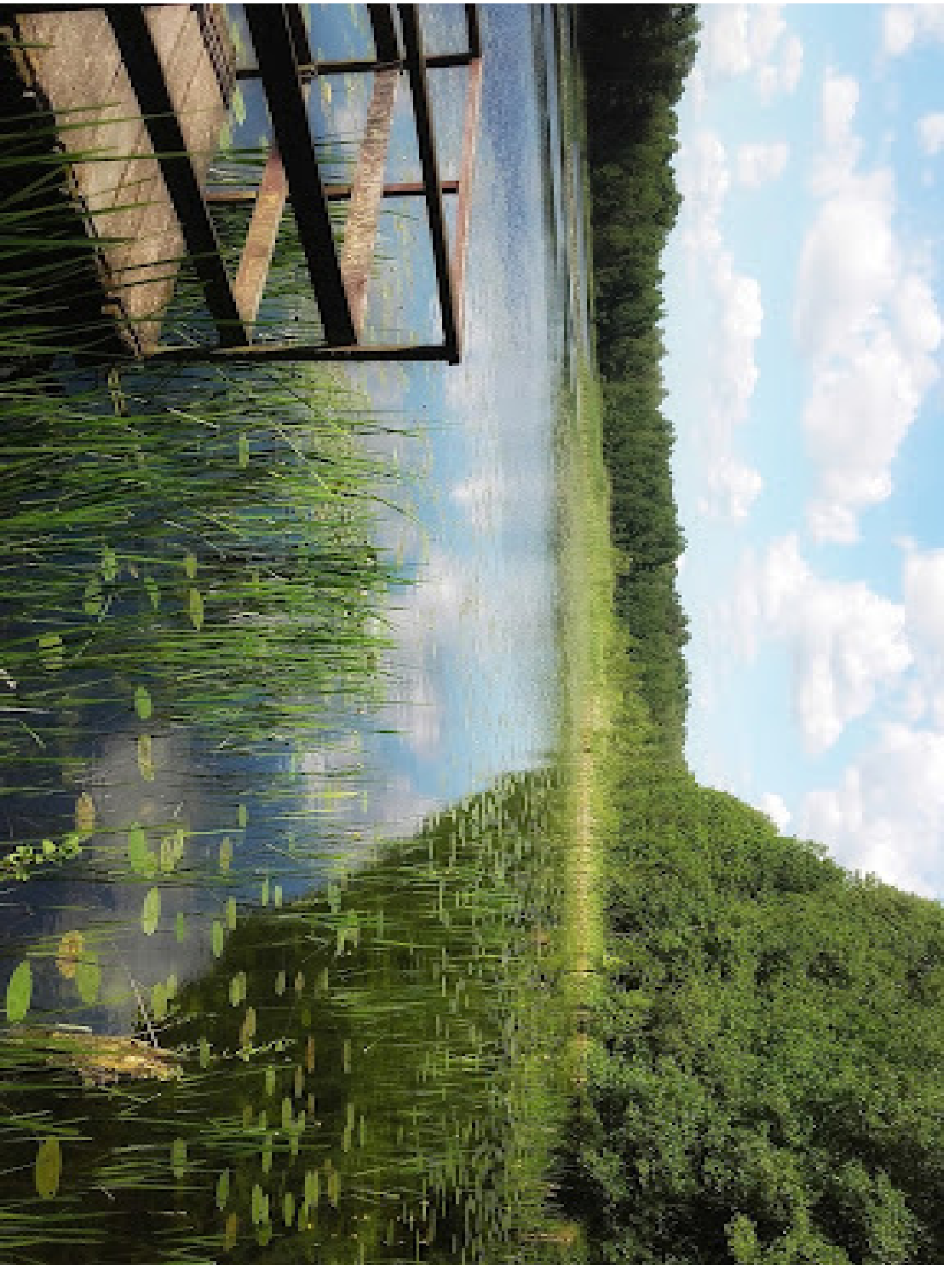
PŘÍLOHA 4 – GEOGRAFIE A ZÁKLADNÍ ÚDAJE / FAUNA, FLORA A PODNEBÍ

moře, řeka, jezero, rybník, louka, pole, les, poušť, hory, velehory (polské Tatry)

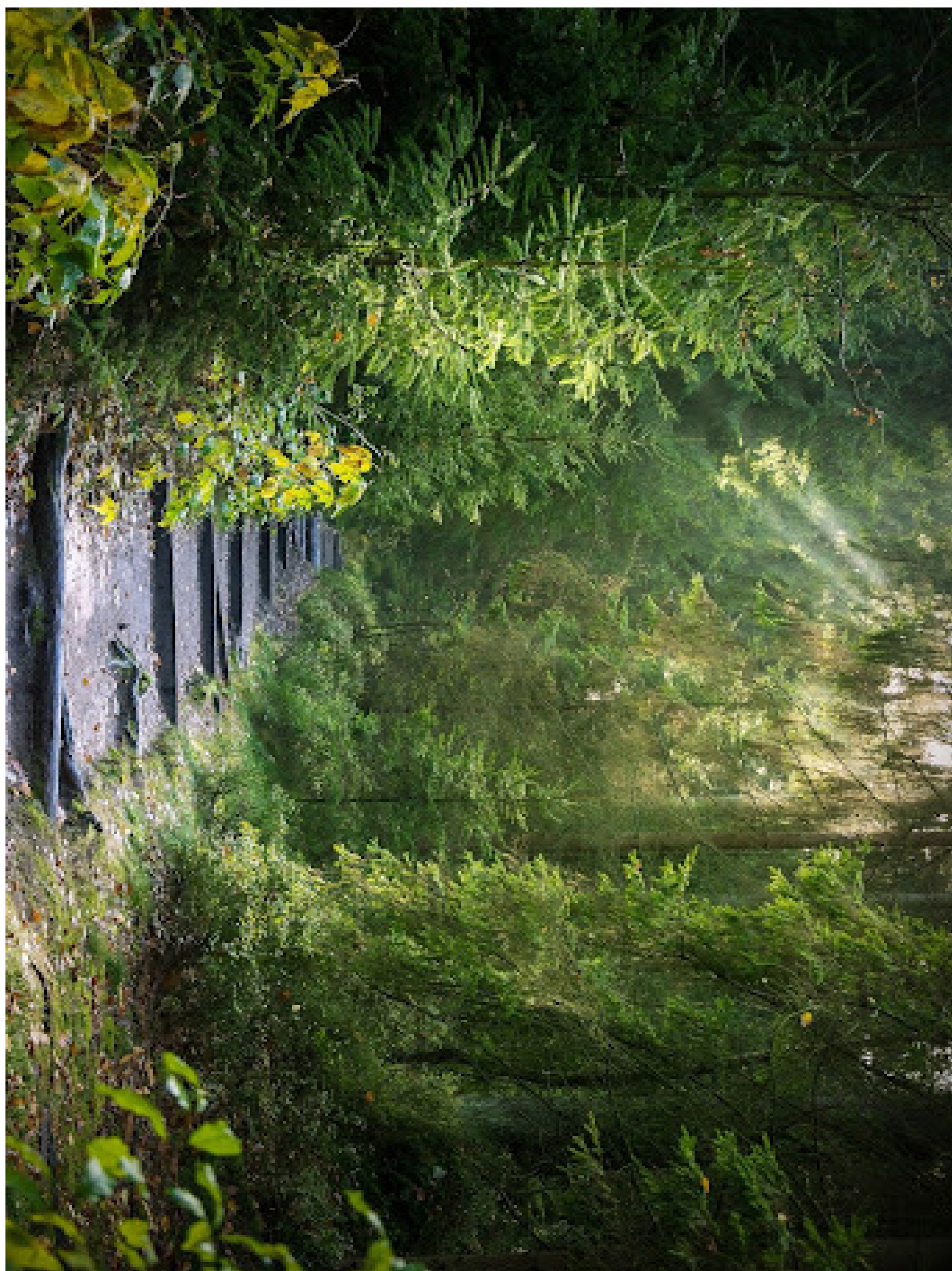

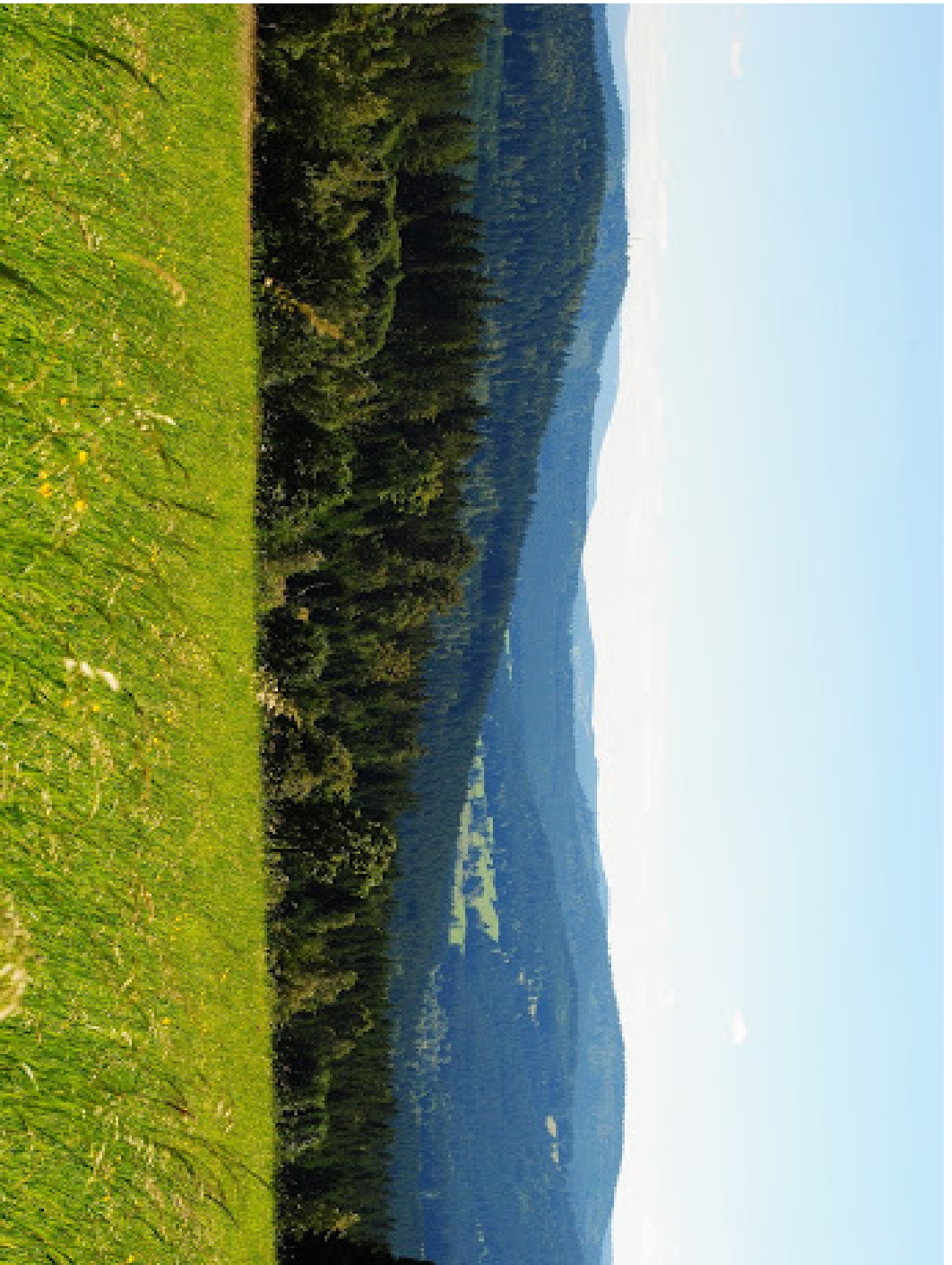

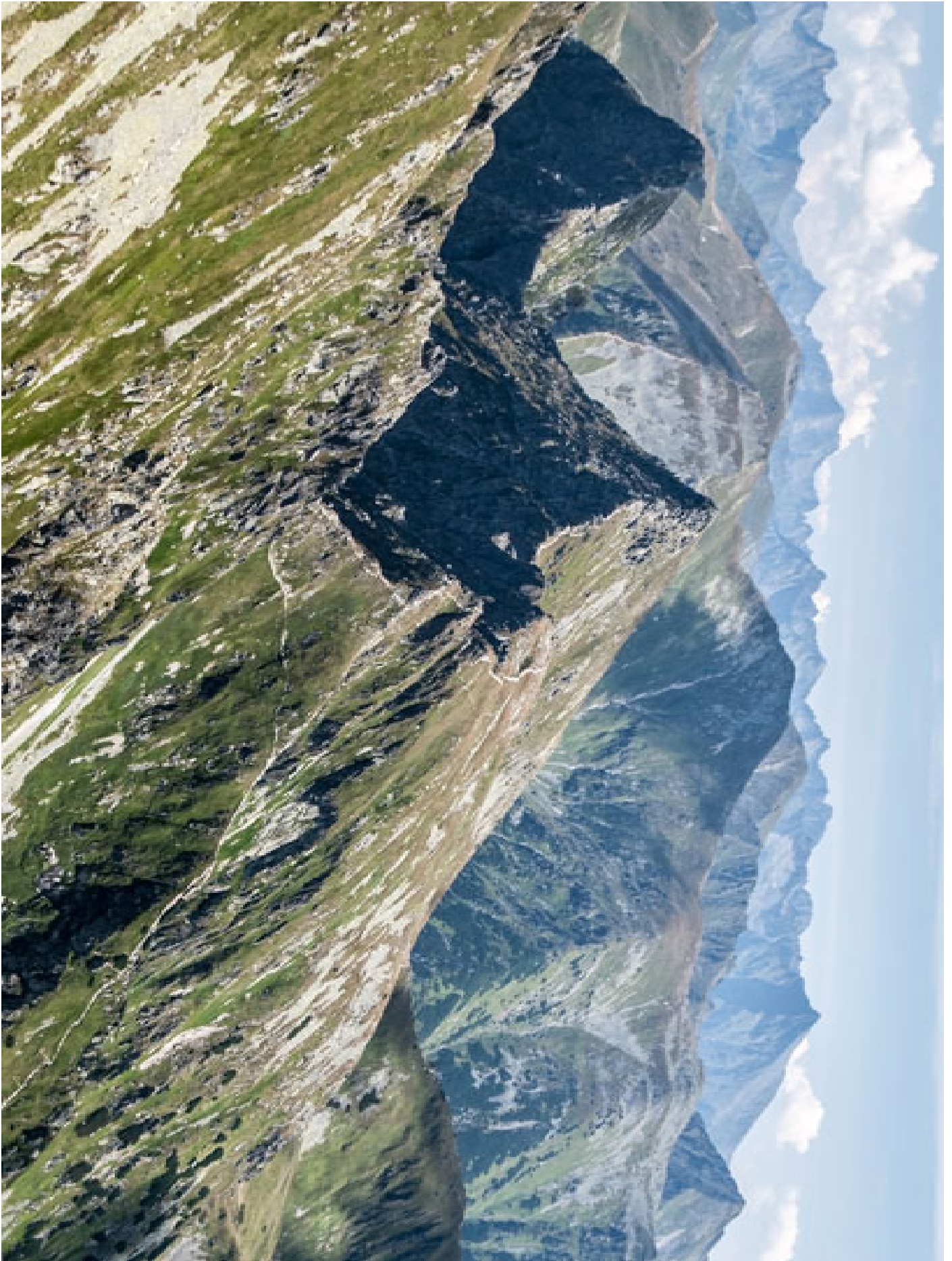

PŘÍLOHA 5 – FAUNA, FLORA A PODNEBÍ

PŘÍLOHA 6 – TRADICE A ŘEMESLA

POUŽITÉ ZDROJE

- <https://inbaze.cz/publikace-a-metodicke-materialy/#bedynky>
- https://inbaze.cz/wp-content/uploads/2020/07/polska_pohadka.pdf
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Polsko>
- <https://www.statnivlajky.cz/>
- <https://www.lexikonher.cz/hry-pro-deti/rybicky-rybicky-rybari-jedou>
- <https://tvorive.estranky.cz/fotoalbum/leto/lodka-ve-slanem-mori/lodka-verci-a-martinka.html>
- <https://cz.pinterest.com/pin/346073552593389862/>
- <https://clanky.rvp.cz/clanek/k/PMG/12531/NA-PALUBU.html/>
- <https://www.predskolaci.cz/vyskrabavana-technika/9398>
- <https://www.casopis-rozmaryna.cz/majestatni-majak/>
- <https://www.invia.cz/blog/nejkrasnejsi-majaky-v-polsku/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=SgwIBY9iYhE>
- <https://www.youtube.com/watch?v=-5vfpFecyxQ>
- <https://www.youtube.com/watch?v=2XPDxcObwrU>
- https://www.youtube.com/watch?v=BwhXBwY5_Rw
- [https://cs.wikipedia.org/wiki/Liška_obecná_\(šelma\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Liška_obecná_(šelma))
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Kamzík_horský_tatranský
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Tuleň_kuželozubý
- <https://www.youtube.com/watch?v=sXqaZUp2N-w>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Jantar>
- <http://www.milujivelikonoce.cz/cs/temata/show/velikonoce-v-zahranici/154-velikonoce-na-slovensku-a-v-polsku/>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%A1noce_v_Polsku
- <http://www.czechspecials.cz/news-articles/vanoce-v-sousednich-zemich>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Pirohy>

OBRÁZKY

- <https://pixabay.com/cs/vectors/it%c3%a1lie-vlajka-n%c3%a1rodn%c3%ad-vlajka-n%c3%a1rod-162326/>
- <https://pixabay.com/cs/illustrations/union-jack-britsk%c3%bd-vlajka-1027898/>
- <https://pixabay.com/cs/vectors/rusko-vlajka-n%c3%a1rodn%c3%ad-vlajka-n%c3%a1rod-162400/>
- <https://pixabay.com/cs/vectors/%c4%8desk%c3%a1-republika-vlajka-162276/>
- <https://pixabay.com/cs/vectors/vietnam-vlajka-vietnam%c5%a1tina-zem%c4%9b-26834/>
- <https://pixabay.com/cs/vectors/polsko-vlajka-zem%c4%9b-n%c3%a1rod-republika-31517/>
-

- <https://pixabay.com/cs/photos/maj%c3%a1k-voda-jezero-%c4%8derven%c3%a9-b%c3%adl%c3%bd-911003/>
- <https://pixabay.com/cs/photos/maj%c3%a1k-z%c3%a1padn%c4%9b-po-b%c5%99e%c5%be%c3%ad-1392124/>
- <https://pixabay.com/cs/photos/maj%c3%a1k-noc-v%c4%9b%c5%be-happisburgh-sv%c4%9btlo-5537038/>
- <https://pixabay.com/cs/photos/p%c5%99%c3%adrody-mo%c5%99e-p%c3%adsek-maj%c3%a1k-ne-be-3958589/>
- <https://pixabay.com/cs/photos/baltsk%c3%a9-mo%c5%99e-pob%c5%99e%c5%be%c3%ad-mo%c5%99e-2318551/>
- <https://pixabay.com/cs/photos/moselle-tok-vinice-v%c3%adno-vinn%c3%a1-r%c3%a9va-4336787/>
- <https://pixabay.com/cs/photos/jezero-voda-krajina-p%c5%99%c3%adroda-kloub-2419152/>
- <https://pixabay.com/cs/photos/hory-jezero-stromy-les-odraz-1645078/>
- <https://pixabay.com/cs/photos/pole-cere%c3%a1lie-l%c3%a9to-slunce-192179/>
- <https://pixabay.com/cs/photos/cesta-strom-l%c3%a9to-venkovsk%c3%bd-kr%c3%a1sn%c3%a1-832031/>
- <https://pixabay.com/cs/photos/les-stezka-slune%c4%8dn%c3%ad-paprsky-2942477/>
- <https://pixabay.com/cs/photos/vyprahl%c3%a1-pust%c3%bd-pou%c5%a1%c5%a5-sunrise-such%c3%bd-1866541/>
- <https://pixabay.com/cs/photos/tatry-hory-polsko-krajina-panorama-1667930/>
- <https://pixabay.com/cs/photos/panorama-v%c3%bdhled-zele%c5%88-%c5%a1umava-l%c3%a9to-1952011/>
- <https://pixabay.com/cs/photos/tule%c5%88-veau-marin-%c5%a1ed%c3%a1-t%c4%9bsn%c4%9b-n%c3%ad-druhy-5018478/>
- <https://pixabay.com/cs/photos/li%c5%a1ka-divok%c3%a1-zv%c4%9b%c5%99-zv%c3%ad%c5%99e-sk%c3%a1ly-1031632/>
- <https://pixabay.com/cs/photos/tatry-polsko-%c4%8derven%c3%a9-vrcholy-hory-1035889/>
- <https://pixabay.com/cs/photos/tr%c3%a1va-savec-zv%c3%ad%c5%99e-divok%c3%a1-zv%c4%9b%c5%99-3248497/>
- <https://www.svetreceptu.cz/hlavni-jidla-ostatni-recepty/brynzove-pirohy/2apgqlaz-b2fb1-039425-cfcd2-17a12m9d>
- <https://primanatura.cz/perfektne-testo-univerzal-toto-je-nejlepsi-testo-na-pirohy-tasticky-kned-liky-a-vsechny-domaci-testoviny/2018/04/16/>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

